

ZVONNIK

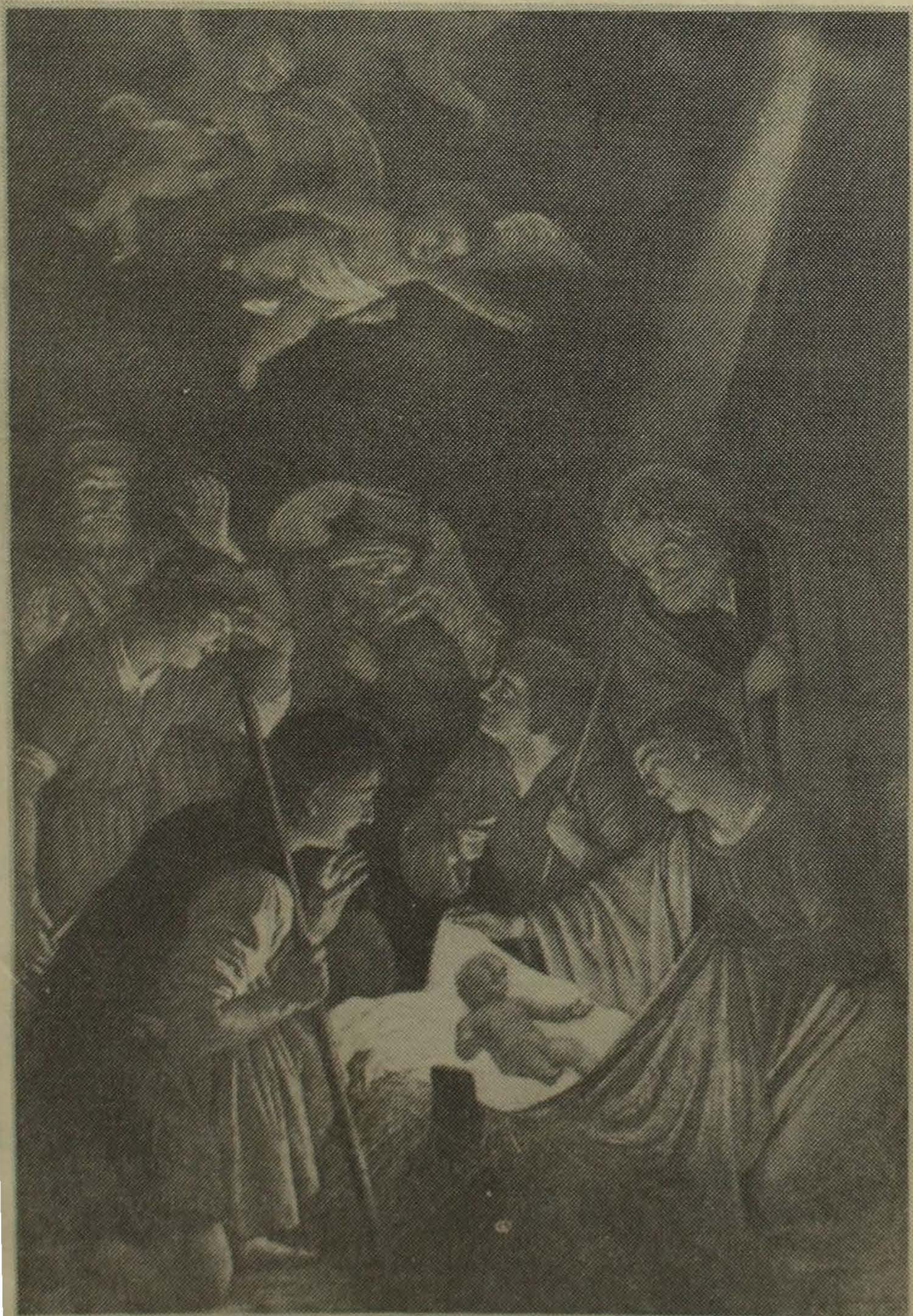
GODINA : 1

BROJ : 2

Subotica, prosinac (decembar) 1994.

Cijena : 1,00 Din.

**SVIM ČITATELJIMA ŽELIMO
OBILJE BOŽIĆNE MILOSTI I
BLAGOSLOVLJENU 1995. GODINU**

MOJI SE DIVE BOŽANSKOM ČEDU

Mirna božićna noć je.
U svečanom ruhu snježnom
ko tihi starinski dvori
salaši ponosno stoje.
Beskrajne duge njive
bjelinom skrite su nježnom,
grane se savile zemlji
ko da se nečega boje...

Prozori sipaju svjetlo
na niske ograde bijele,
u sobi prekrita zlatom
kićena sjaji se grana;
oko nje skupljene redom
male se dive sele
ovcama sitnim što ih
od tijesta pravila nana.

Na slami u kutu sobe
braco je sjeo mali,
darove razgleda svoje,
što mu ih otac dao,
stariji brat je svijeće
na grani stao da pali,
pa digao orah je zlatni
što je na zemlju pao.

I dokle na banku staru
skriveni cvrčak svira,
uz pratnju tambure glasne
pjesma se božićna ori
božanskom Čedu malom
što leži usred pastira
od sreće i ljubavi žarke
kojima lice gori.

Dok snježni bijeli veo
biva sve deblji i teži,
a grane zovine sve se
to više nagnju, krive,
nebeskom Čedu,
koje na tvrdoj slami leži
u našem dragom salašu
skupljeni moji se dive.

Aleksa Kokić

IZ MEĐUNARODNE GODINE OBITELJI U MEĐUNARODNU GODINU STRPLJIVOSTI

Slavimo Božić pri koncu Međunarodne godine obitelji. Mnogi ovih dana zapisuju i govore što su tokom ove godine poduzeli i učinili za obitelji... No, nije li završetak ove Godine obitelji prilika da se donesu i neke konkretne odluke. Dobro bi bilo da se svi članovi svake naše obitelji u božićnoj noći zaustave na trenutak i u iskrenosti pogledaju ozračje u svojoj obitelji, te donesu konkretne odluke koje bi produbile ili obnovile ljubav među njima. Bio bi to divan plod Međunarodne godine obitelji i veliki korak prema ljepšoj i sretnijoj budućnosti našeg naroda i Crkve.

Dvije spoznaje iz subotičke svakidašnjice nukaju me da u ovom uvodniku predložim neke konkretne odluke na koncu Međunarodne godine obitelji. Nažalost, mogu samo predlagati... U subotičkoj bolnici, na odjelu za "novorođenčad" stoji dobro uočljiv natpis: "Zakazivanje za veštački prekid trudnoće od 9 do 13, na prijemnom šalteru". Istovremeno na Međunarodnom simpoziju o obitelji održanom u subotičkoj vijećnici 14. listopada ove godine, saznali smo podatak iz Centra za socijalni rad: U subotičkoj općini prosjek članova po obitelji iznosi 2,5 osobe. Možda ljudi u Centru za socijalni rad koji vode brigu o obiteljima i zabrinuti su zbog niskog nataliteta ne znaju za onaj natpis u bolnici. Ne bi li oni trebali zahtijevati da se on odandje ukloni? Ili barem, da uz onu groznu obavijest stave i dodatni natpisi: "Veštački prekid trudnoće" je ubojstvo čovjeka - izvolite! Ili: "Država vam daje pravo" na "veštački prekid trudnoće" ali razmislite: Subotica izumire. Prosjek članova obitelji je 2,5 osobe... Ne biste li mogli svoj grad obogatiti jednim divnim ukrasom: svojim djetetom?! Doista, zbog tako zabrinjavajuće niskog nataliteta vlasti bi trebale učiniti sve da ljude odvraćaju od pobačaja i oduševljavaju bračne drugove za rađanje djece. Da sam ja vlast, u ovoj situaciji, naredio bih da sve dječje stvari budu najjeftinije, a dječji doplati povisio bih što je više moguće... Naredio bih da se organiziraju stručna predavanja o životu, poput onog koje je na subotičkom simpoziju održao dr Tihomir Vejinović, i predavanja o ljepoti života, o djetetu kao neprocjenjivom blagu svake obitelji i svakog društva... Odredio bih da svaka crkvena zajednica mora posebnu brigu voditi o obiteljima, osobito onim brojnim... Nažalost, sve ovo mogu samo predlagati. No, mogu za ostvarenje toga i moliti, a možda i reći i napisati poneku riječ odgovornima!

Godina 1995., koja je pred nama, Ujedinjeni narodi proglasili su Međunarodnom godinom strpljivosti. Nije li i to znakovito: nakon Godine obitelji, Godina strpljivosti! Za izgradnju "zdravih" bračnih i obiteljski odnosa potrebno je puno strpljivosti. Pogotovo u okruženju nemorala i pokvarenosti; u okruženju tolikih razorenih i nesretnih obitelji?! Biti strpljiv. Podnositi jedan drugoga u ljubavi -

dobar je put u izgradnji stabilnih, dobrih i svetih obitelji. Bog je s nama beskrajno strpljiv. Naučimo se od njega pravoj strpljivosti. Sveti Petar nas uči: "A strpljivost Gospodina našega spasenjem smatrajte..." (2 Pt 3,15). Strpljivost Gospodnja nama na spasenje, a naša strpljivost za spasenje mnogih brakova i obitelji i mnogih međuljudskih odnosa...

Pred nama je Božić - najradosniji, najdraži, najraspjevaniji obiteljski blagdan. Radostan sam što vam za ovaj blagdan možemo pružiti drugi broj "Zvonika". Tu radost povećava činjenica da ste prvi broj tako srdačno primili i "razgrabili" te smo morali tiskati još tisuću komada. Drago mi je što vam se list dopao. Posebno mi je drago što sam, uz mnoge usmene riječi podrške, dobio i jedno pismo koje objavljujemo u cijelosti. Pozivam vas da nam pišete i dajete svoje konkretne prijedloge, kako bi "Zvonik" stvarno bio vaš list i list za vas! Hvala unaprijed na svakoj sugestiji, primjedbi, podršci - a najviše na pisanim priložima i suradnji.

U ovom broju nudimo vam puno prigodnih božićnih razmišljanja od meditacije, biskupove poruke do božićne priče. Vjerujem da će vam sve to pomoći da shvatite svu dubinu Božića i istinsku poruku ovog tako dragog nam blagdana. Tu su i naše stalne rubrike. Vijesti će nam i ovog puta pomoći da produbimo svoje zajedništvo kako s općom tako i s našom mjesnom Crkvom. U upoznavanju Biblije krećemo korak naprijed. U rubrici "Obitelj" predlažemo kako proslaviti Badnje večer u obiteljima bunjevačkih Hrvata. (Nadam se da ćemo iduće godine u božićnom broju, na istom mjestu, moći objaviti kako se slavi Badnje večer u obiteljima šokačkih Hrvata). Mladi pišu o vrlo aktualnoj problematici suvremene omladine. Započinjemo i rubriku "Svetac mjeseca" koja će vam se sigurno dopasti i biti vam na korist. U "Povijesnom kutku" upoznajemo veze Bačke i Zagrebačke crkve. Na koncu djeci i mladima nudimo nagradnu igru!

Svim čitateljima, prijateljima i srudanicima želim SRETAN BOŽIĆ u strpljivoj i ustrajnoj ljubavi koja će, onda, NOVU GODINU učiniti uistinu novom u mnogo čemu...

Papino novo apostolsko pismo

U IŠČEKIVANJU NOVOG TISUĆLJEĆA

Naš papa Ivan Pavao II. mnogo puta do sada iznenadio je Crkvu svojim neumornim zauzimanjem za dobro čovjeka. Njegova zauzetost i briga za Crkvu i opće dobro u cijelom svijetu očitovale se i u brojnim apostolskim putovanjima. Nama najdraže njegovo putovanje bilo je ono kad je bio u Zagrebu. Ni jedan papa do sada nije objavio toliko pisanih dokumenata kao što je to učinio Ivan Pavao II.

Već nekoliko puta Papa je pozivao vjernike, osobito stanovnike Europe, da se obnove Duhom povodom velikog jubileja koji se približava, a to je dvijetisućita obljetnica kako je Božja utjelovljena Riječ došla na Zemlju. Tu obljetnicu Papa želi iskoristiti da bi nas pozvao na zauzetiji i puniji ljudski i kršćanski život.

Novo apostolsko pismo nosi naslov prema prvim riječima teksta, a glasi: "U iščekivanju novog tisućljeća". Papa ga je potpisao 10. studenoga ove godine. Ovim pismom, upozorava Papa, on ne želi upasti u novi milenarizam, nego pokušava iskoristiti i taj jubilej za poziv na jedinstvo i temeljitiju obnovu u ljubavi. Mi kao vjernici živimo u nadi drugog Kristovog dolaska. Kada će to biti, za nas nije toliko važno. Bitno je uvijek biti budan i zauzeto činiti dobro drugima s kojima živimo. Ključna misao Papinog novog apostolskog pisma je: "Punina vremena koja se dogodila utjelovljenjem, u Isusu Kristu, koja se događa već dva tisućljeća u vremenu Crkve, da se sasvim očituje na kraju povijesti o drugom Kristovu dolasku. U novom apostolskom pismu Papa ističe potrebu da Crkva postane svjesnija same sebe. Jedan od bitnih preduvjeta samoosvješćenja je i otvoreno i iskreno priznanje vlastite grešnosti. Crkvu čine njezini članovi koji su podložni grijehu. U povijesti Crkve, osobito u prethodnih tisuću godina, bilo je mnogo propusta sa strane Crkve. "Priznati grijeh prošlosti, to je čin iskrenosti i hrabrosti koji nam pomaže ojačati svoju vjeru čineći nas pozornima i spremnima za suočavanje sa suvremenim napastima i poteškoćama", ističe Papa. Crkva jeste sveta, ali njezini članovi podložni su grijehu. Zato imamo moralnu obavezu priznati grijeh članova Crkve kako bi budućnost bila svjetlija i svetija. Crkva je na putu i čišćenje je važna činjenica u njezinu rastu. Crkva mora ozbiljno ispitati svoju savjest i glede sadašnjosti u kojoj se događaju mnoga zla. Prema zlu vjernik nikada ne može biti ravnodušan. Griješiti se može i propustom. Zato Papa naglašava da je bolje kajati se nego prikrivati grijeh.

U svom novom apostolskom pismu Papa ističe potrebu pamćenja i štovanja svih nekanoniziranih svetaca i svetica. Mnogo je svetaca i svetica iz brakova. Svi oni zaslužuju brigu Crkve kako bi nam postali divni uzori.

Papa predviđa da bi u povodu dvijetisućite obljetnice kršćanstva na svakom kontinentu trebala biti

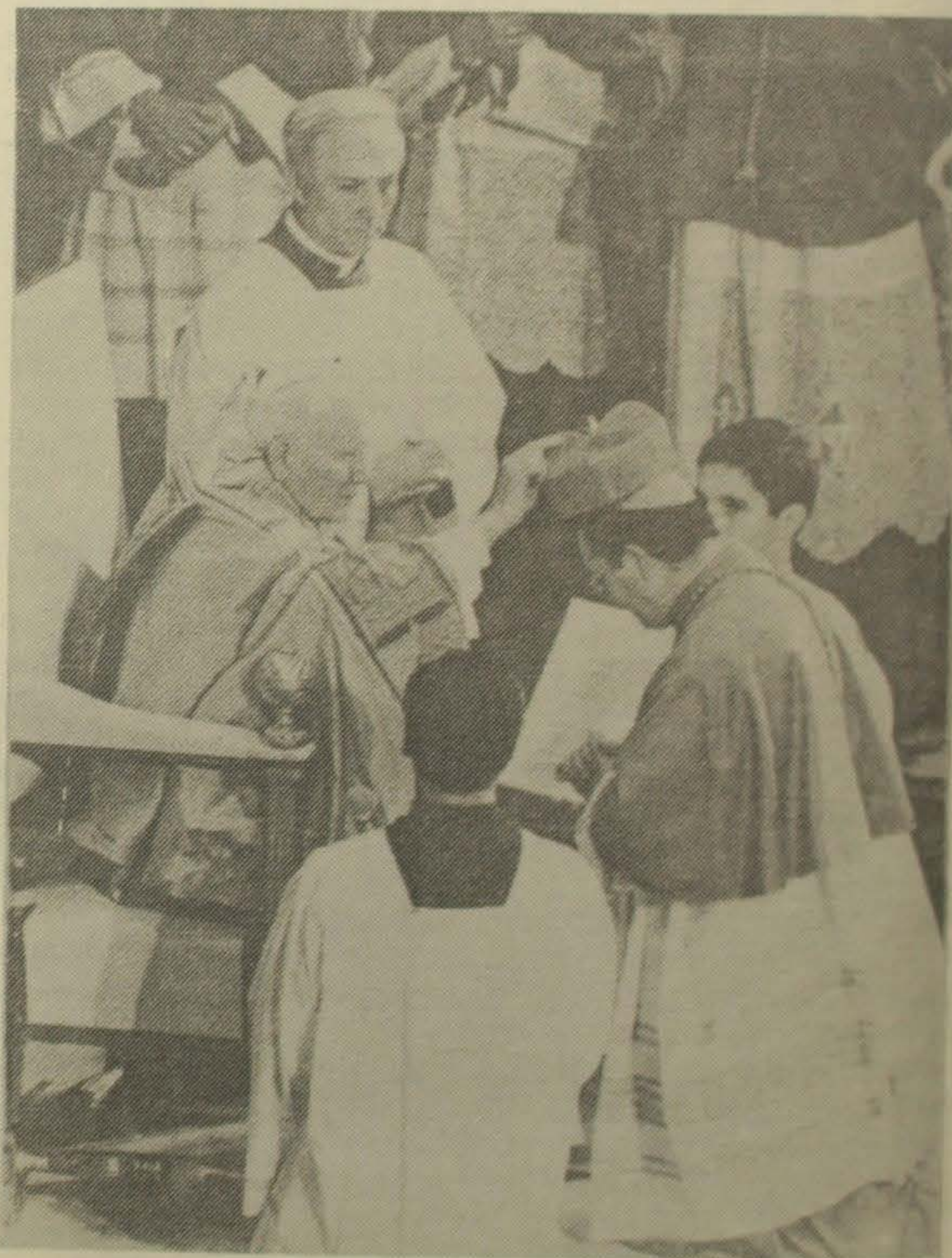
održana velika biskupska sinoda na kojoj bi se stavio naglasak na specifične probleme. Tako se, na primjer, u Americi mora razmišljati o novoj evangelizaciji. U Aziji se poseban naglasak mora staviti na susret kršćanstva i drugih velikih istočnih religija.

Vjerujemo da će ovo novo apostolsko pismo pape Ivana Pavla biti poticaj da se u današnjoj teškoj situaciji učini nešto više kako bi Kristova "Radosna vijest" snažnije bivala prisutna u svim dijelovima Zemlje i u srcima ljudi dobre volje.

Prema "Glasu Koncila" priredio: Franjo I.

SARAJEVSKI NADBISKUP
IMENOVAN KARDINALOM

U pripremi za tisak prošlog broja našeg lista pristigla je vijest o imenovanju kardinalom sarajevskog nadbiskupa mons. Vinka Puljića. Ta vijest iznenadila je opću Crkvu, a obradovala Crkvu u hrvatskom narodu. Tako nam je Papa još jednom pokazao da vodi brigu o nama i da je na osobit način s onima koji su u životnim poteškoćama. Neumorno je Sv. otac pozivao svjetske

Kardinal Puljić prima kardinalski purpurni biret

Foto GK

čimbenike da učine što je god moguće da zaustave krvoproliće u Bosni i Hercegovini. Njegov je glas premalo nailazio na odjek. Imenovanje sarajevskog nadbiskupa mons. Vinka Puljića kardinalom, novo je Papino priznanje da je na strani potlačenih i poniženih.

U svom šestom imenovanju novih kardinala papa Ivan Pavao II. izabrao je tridesetoricu novih članova. Tako je sada popunjen broj od 120 kardinala koji imaju izbornu pravo za papu. Na svečanom konzistoriju bili su prisutni svi novi kardinali osim starog i bolesnog dominikanca Ivesa Congara. Od novih kardinala zapaženi broj je iz istočnog dijela Europe, iz naroda koji su propatili velike kušnje u proteklim desetljećima bezbožnog sistema. Od svih novih kardinala sarajevski nadbiskup mons. Vinko Puljić bio je u središtu medijske pozornosti. Kako i ne bi kad dolazi iz grada mučenika. Naš novi kardinal neumorno se zauzima za nenasilno rješavanje ratnog sukoba u svojoj napaćenoj Bosni i Hercegovini. Njegov glas za pomirenjem i opraštanjem puno puta se činio kao glas "vapijućeg u pustinji". Pored svih velikih poteškoća nije odustao savjesno vršiti svoju ulogu tješitelja ojađenih. Svo vrijeme rata on je sa svojim Narodom. I sam je priznao u razgovoru za televiziju nakon imenovanja za kardinala da je bio puno puta u nezavidnom položaju, ali morao je slušati glas savjesti i pozivati na opraštanje. To je bilo jedino oružje kojim se morao boriti protiv velikog zla oko sebe. U svim svojim izjavama za glasila javnog priopćavanja u protekle tri godine rata, novi Kardinal se neumorno zauzima za dobro svakog čovjeka. Sada, kada su mnoge vrijednosti degradirane, on poziva na pronalaženje novih snaga Duha kako bi se izgradilo porušeno. S njegovog lica ni jednog trenutka nije nestajala vjera u bolje sutra. To i takvo njegovo neustrašivo svjedočenje ohrabrilo je i Papu koji mu je imenovanjem za kardinala iskazao podršku i zahvalnost.

Imenovanjem nadbiskupa Sarajeva mons. Vinka Puljića kardinalom, Crkva u našem Narodu dobila je i drugog kardinala. Veliko je to Papino priznanje na kojem mu moramo biti zahvalni.

Ovakva vijest za naš Narod i Crkvu u njemu zaslužuje veću pozornost. Vjerujem da ste o svemu ovome već čuli preko sredstava javnog priopćavanja, osobito putem radio Vatikana. Nažalost, naš list ima premalo stranica da bi u njemu mogli iznijeti sve što želimo. Zato se moramo ograničiti samo na ono najbitnije.

Naš list pridružuje se iskrenim čestitkama i željama da bude neustrašiv i ustrajan u borbi za dobro čovjeka. Dao mu Bog da dugo bude na čelu Crkve kojoj je sada na osobit način potrebna nada u bolje sutra.

Franjo I.

FRANJEVAČKI SVJETOVNI RED (F S R)

Franjevački svjetovni red koji se zove i Treći red, ustanovljen je po nadahnuću i po djelovanju svetoga Franje Asiškoga (1182 - 1226). Sveti Franjo je osnivač triju Franjevačkih redova: Prvoga (muški, redovnici), Drugoga (ženski, Klarise - po svetoj Klari) i Trećega (za ljude u svijetu). Zato se Franjevački svjetovni red (FSR) dugo nazivao i "Treći red svetog Franje," a pripadnici toga reda "trećoreci".

U Franjino vrijeme i neposredno poslije njega, braća i sestre koji su željeli živjeti po primjeru sv. Franje, ali ostajući u svijetu, nazivali su se "Pokornička braća," a potom i "Braća trećega pravila." Općenito se smatra da su prvi trećoreci bili bračni par Lukezije i Buonadonna iz Toskane.

Protumačimo kratko naziv reda: - "franjevački" - jer osobe koje ulaze u to zajedništvo nastoje živjeti evanđelje po primjeru sv. Franje. Prožima ih njegov duh i oduševljava njegova radikalnost.

- "svjetovni" - jer osobe ostaju u svijetu, u svojim obiteljima, na svome radnom mjestu, vezane svojim redovitim staleškim dužnostima. Ne povlače se (osim kod tzv. "Trećih samostanskih redova") u samostane ili u slične zajednice.

- "red" - jer se radi o instituciji iza koje stoji Crkva svojim autoritetom. Crkva potvrđuje taj način života, daje

mu potrebne okvire, obrede, Pravilo, Konstitucije, Obrednik i drugo. Crkva računa na primjeren život, na svjedočenje i na molitvu članova FSR-a.

FSR je organizirano zajedništvo čiji članovi žive po cijelome svijetu. Računa se da ima preko dva milijuna članova i kandidata toga zajedništva. To je samostalna crkvena organizacija koja ima svoju vlastitu upravu, tj. Vijeće kojemu je na čelu generalni ministar. Tako je to na svjetskoj razini ali jednako na nacionalnim i na mjesnim razinama bratstava.

Braća i sestre trećoreci žive evanđelje po primjeru sv. oca Franje i čine sve da se na taj način posvete intenzivnom duhovnom životu - takvim životom po evanđelju postaju prikladni za sudjelovanje u životu i poslanju cijele Crkve, služe Crkvi, pomažu širenju evanđelja, spremni su za najponiznije pomaganje u svim poslovima svoje crkvene zajednice; spremni su na svako dobro djelo osobito na ona po kojima će moći pomagati siromašnijima, svojoj braći u bijedi (karitas); sudjeluju u brigama i mukama cijeloga svijeta, bore se za mir, njeguju ekumenizam, podržavaju sva nastojanja za čistoću i ljepotu prirode i ljudskoga okoliša; u načinu života i rada žele biti uzorni u svome obiteljskom životu, čisti i pošteni u svome svakodnevnom ophođenju s ljudima, odgovorni i zauzeti u svojim društvenim obvezama. To je svrha Franjevačkog svjetovnog reda.

U Subotici postoji Franjevački svjetovni red u dvije zasebne zajednice: za hrvatsko i mađarsko jezično područje. Zajednica hrvatskog ogranka broji oko 160 zavjetovanih članova. Trenutno nastoji unaprijediti vlastiti duhovni život i oživotvoriti zajedništvo u duhu svoga Pravila i Konstitucija. U tu svrhu je i ove godine imala duhovnu obnovu od 10. do 13. studenog na kojoj je sudjelovalo, osim ostalih vjernika oko 40 braće i sestara. Kroz spomenuto vrijeme obnove provedena je i predizborna kampanja u kojoj su svi veoma živo sudjelovali. Od novoga Vijeća, koje će uskoro biti izabrano, mnogo se očekuje. Nadamo se da će ono opravdati povjerenje svoga biračkog tijela.

o. Marijan Kovačević

Subotički biskup u Čenstahovi

Naš biskup Ivan Péntzes sudjelovao je od 7. do 9. studenog 1994. godine na susretu biskupa srednje i istočne Europe. Susret je održan u poznatom poljskom marijanskom svetištu u Čenstahovi. Tema ovog susreta bila je: "Život i duhovnost svećenika". Na susretu je bilo prisutno 20 biskupa. Ovaj susret organizirala je Kongregacija za kler.

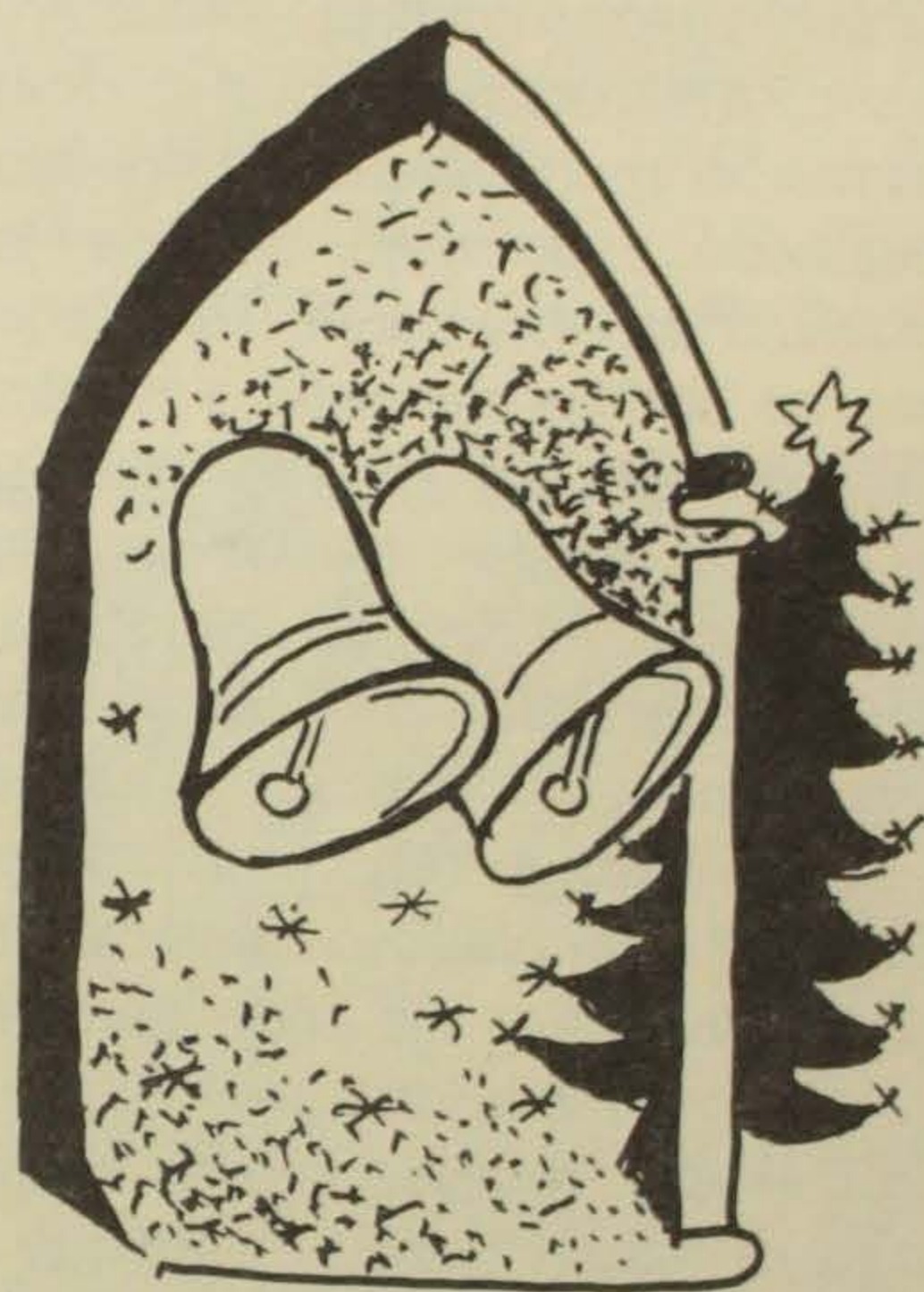
Subotica

SVEČANO PROSLAVLJEN BLAGDAN SV. CECILIJE

Na blagdan sv. Cecilije - zaštitnice pjevača, 22. prosinca, u katedrali sv. Terezije održana je svečana sveta misa koju su svojim pjevanjem uljepšali katedralni zborovi "Albe Vidaković" i "Sveta Terezija". Poslije svete mise članovi katedralnih zborova na čelu sa svojim župnikom preč. Stjepanom Beretićem nastavili su slavlje, uz pjesmu i dobro raspoloženje, u prostorijama KUD-a "Bunjevačko kolo".

Zdenka

"SVETA CECILIJA" I NA PALIĆU

Na inicijativu pjevača paličke župe održana je ove godine proslava sv. Cecilije. Za ovu prigodu župnik vlč. g. Josip Leist pozvao je u goste preč. Andriju Kopilovića, koji je govorio o značenju i značaju liturgijskog pjevanja. Podsjetio je da je sv. Cecilija zaštitnica pjevača, jer je muke mučeništva podnosila pjevajući.

Na Paliću su nekada dolazili kantori

iz grada. Kantorsku službu na Paliću posljednja je iz grada dolazila vršiti s. Imelda Kopunović. U posljednje vrijeme, međutim, kantorsku službu vrše sami vjernici ove župe. Naime, ima više vjernika koji znaju i vole svirati crkvene pjesme. Pravo osvježenje u crkveno pjevanje na Paliću unijela je gospođa Gabrijela Milodanović. Ona uz to što svira hrvatske mise (a ponekad i mađarske), organizira i proslave Materica, Otaca, imendana, raznih jubileja i sl., što oduševljava sve vjernike ove župe. S radošću mogu konstatirati da sve više mladih dolazi pjevati u mladi crkveni zbor ove župe, što svakako pridonosi ljepoti svih liturgijskih slavlja i samom slavljenju Boga.

G. Kujundžić

A

Novi Sad

PROSLAVA 20. OBLJETNICE MJEŠOVITOG ŽUPNOG ZBORA "LAUDANTI"

U nedjelju, 20. studenog 1994. godine, na blagdan Krista Kralja, u župnoj crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, pod svečanom svetom misom u 10 sati četvoroglasni mješoviti župni zbor "LAUDANTI" ("Hvalitelj"), proslavio je dvadesetu obljetnicu svojeg postojanja. Za tu prigodu članovi zbora su pod pratnjom i ravnanjem svoje utemeljiteljice i voditeljice Anice Nevolić izvodili svoje reprezentativne skladbe. Otpjevali su misu Stanislava Prepreka broj XV. u čast "Krista Kralja". Osim toga za ulaz su otpjevali himan "Ti Kriste Kralj si vjekova" Stanislava Prepreka; a odmah zatim "ulaznu pjesmu", a kod pričesti i "pričesnu pjesmu" o. Anselma Canjuge. Za vrijeme prinošenja darova pjevali su skladbu s.M. Tarzicije Fosić "Isuse Kralju", a za prikazanje je odjeknula skladba "Uskliknite Bogu" Josipa Vrhovskog. Za vrijeme pričesti također su otpjevali Vodopivčevu skladbu "Gledam Te...". Za vrijeme zahvale poslije pričesti zaorio se svečani kanon hvale: "Hvalite, slavite narodi Boga". I na koncu točka na "i" stavljena je jednostavnom ali veličanstvenom pjesmom "Svi kliknimo Kristu" F. Šarma.

Ovom svetom misom "Laudanti" su svim svojim raspoloženjem dali Bogu hvalu za milostima kojima ih je obasipao proteklih dvadeset godina. Svojim prisustvom, pak, na ovoj svetoj misi mnoštvo vjernika ove župe zahvalilo je i odalo priznanje "Laudantima".

Zbor je osnovala Anica Nevolić 15. prosinca 1974. godine kad je došla u župnu crkvu Imena Marijina za orguljašicu i zborovođu. Odmah po dolasku osnovala je četveroglasni mješoviti zbor koji je na svoju desetu obljetnicu postojanja dobio sadašnje ime "Laudanti" - "Hvalitelj".

Od svog osnutka pa do danas broj članova zbora je uvijek varirao. U tom periodu najmanje je bilo dvadesetčetiri, a najviše četrdesettri pjevača. Zbor danas

ima dvadesetšest članova.

U svom dugogodišnjem radu zbor "Laudanti" na svom programu imao je 235 skladbi od čega 10 misa, i to 9 skladatelja Stanislava Prepreka i koralnu "Misu de angelis". Na programu zbora je 40% skladbi Stanislava Prepreka za sve potrebe zbora kroz čitavu liturgijsku godinu. Na programu su imali i skladbe Ilije Okrugića, o. Anselma Canjuge, Rudolfa Taclika, s. Tarzicije Fosić, s. Lujze Kozinović, o. Angelika Hribara, Mate Leščana, Albe Vidakovića, Milana Asića, kao i J.S. Bacha, W.A. Mozarta, P. Griesbachera i dr.

"Laudanti" su nastupili i na brojnim gostovanjima diljem Bačke i Slavonije, gdje su pjevali na misama i priređivali koncerte. Zbor je preko stotinu puta nastupio na raznim slavljinama, a pjevao je i u crkvi sv. Jurja mučenika u Petrovaradinu.

Danas je Zbor vrlo mali zbog odlaska članova iz Novog Sada ili u inozemstvo. Nadam se da će ovaj članak biti poticaj Novosađanima da se priključe zboru "Laudanti" kako bi njihova hvala bilo još veća i gromoglasnija.

M.O.

Subotica

PREDAVANJE O DR JOSIPU ANDRIĆU

Povodom obilježavanja 100. obljetnice rođenja dr Josipa Andrića i povodom obnove njegove opere iz bunjevačkog života "Dužijanca", Istraživačka sekcija KUD "Bunjevačko kolo" organizirala je predavanje 13. prosinca / decembra 1994. god.

Predavač je bio vlč. Lazar Ivan Krmpotić koji je prikazao Andrićev životni put od rođenja 14.03. 1894. u selu Bukinu (danas Mladenovo) u Bačkoj do smrti u Zagrebu 7.12.1967.god.

Andrićeva djelatnost je veoma bogata na više područja.

Već od najranije mladosti bio je urednik više političkih i omladinskih listova ("Seljačke novine", "Slavonac", "Mladost", "Luč" i dr.). Osobito je plodan njegov rad u Društvu sv. Jeronima u Zagrebu, gdje je od 1921. god. bio glavni urednik svih izdanja. U raznim edicijama objavio je oko 500 knjiga.

Njegov je velik doprinos obitelji, jer je 1929. god. osnovao i dugi niz godina uređivao časopis "Obitelj", sve do 1945. god.

U mladim godinama veliku pažnju obratio je svom književnom radu. Objavio je zbirke pripovjedaka "Srijemske elegije", "Dunje ranke", "Nove brazde", romane "Svega svijeta dika" (1926.), "Velika ljubav" (1942.).

Osobito je velik njegov doprinos hrvatskoj kulturi i prosvjeti među najširim narodnim slojevima. Uz pomoć "jeronimskih povjerenika" nastojao je da jeronimske knjige svih vrsta dođu u naše obitelji, kako u selu tako u gradu. Jeronimsko društvo je svojim knjigama stvaralo

čitalačku publiku u hrvatskom narodu.

Pored svog kulturnog rada, dr Josip Andrić je najviše stvorio u muzici. Komponirao je 25 kola za tamburaški orkestar i posvetio ih mjestima s kojima je bio vezan: "Bukinsko kolo", "Plavanjsko kolo", "Bođansko kolo", "Monoštorsko kolo", "Somborsko kolo", "Subotičko kolo" i.t.d.

Također treba navesti njegovih 16 plesova koji imaju pokrajinske nazive, na pr. "Slavonski ples", "Srijemski ples", "Bački ples" i dr.

Uz to je uvijekovječio Bunjevce i Šokce svojom operom "Dužijanca" i operetom "Na vrbi svirala". Praizvedba "Dužijance" bila je u Subotici u Narodnom pozorištu 29. 4. 1953. god. Praizvedba operete "Na vrbi svirala" bila je u Plavni 1. veljače 1956. god. u izvedbi amatera.

Opera u Hrvatskom kazalištu u Osijeku, povodom Andrićevog jubileja, obnovila je "Dužijancu". Premijera je bila 29. 10. 1994. god. a repriza u Baji 5. 11. 1994. god. uz veliko slavlje i oduševljenje gostiju iz Mađarske, Subotice i Sombora.

Na kraju je predavač naglasio da treba istaći njegovu suradnju s drugim malim narodima koji imaju sličan povijesni tijek kao naš hrvatski narod (Lužički Srbi, Irci i posebno Slovaci kojima je posvetio svoj roman "Velika ljubav"). Nije zaboravio Hrvate u dijaspori.

Želio je svojim radom u hrvatskom narodu stvoriti svijest o jedinstvu i o vlastitoj samobitnosti pa da kao izgrađen narod može s drugim narodima stvarati "civilizaciju ljubavi".

B.B.

Subotica-Aleksandrovo

ZORNICE

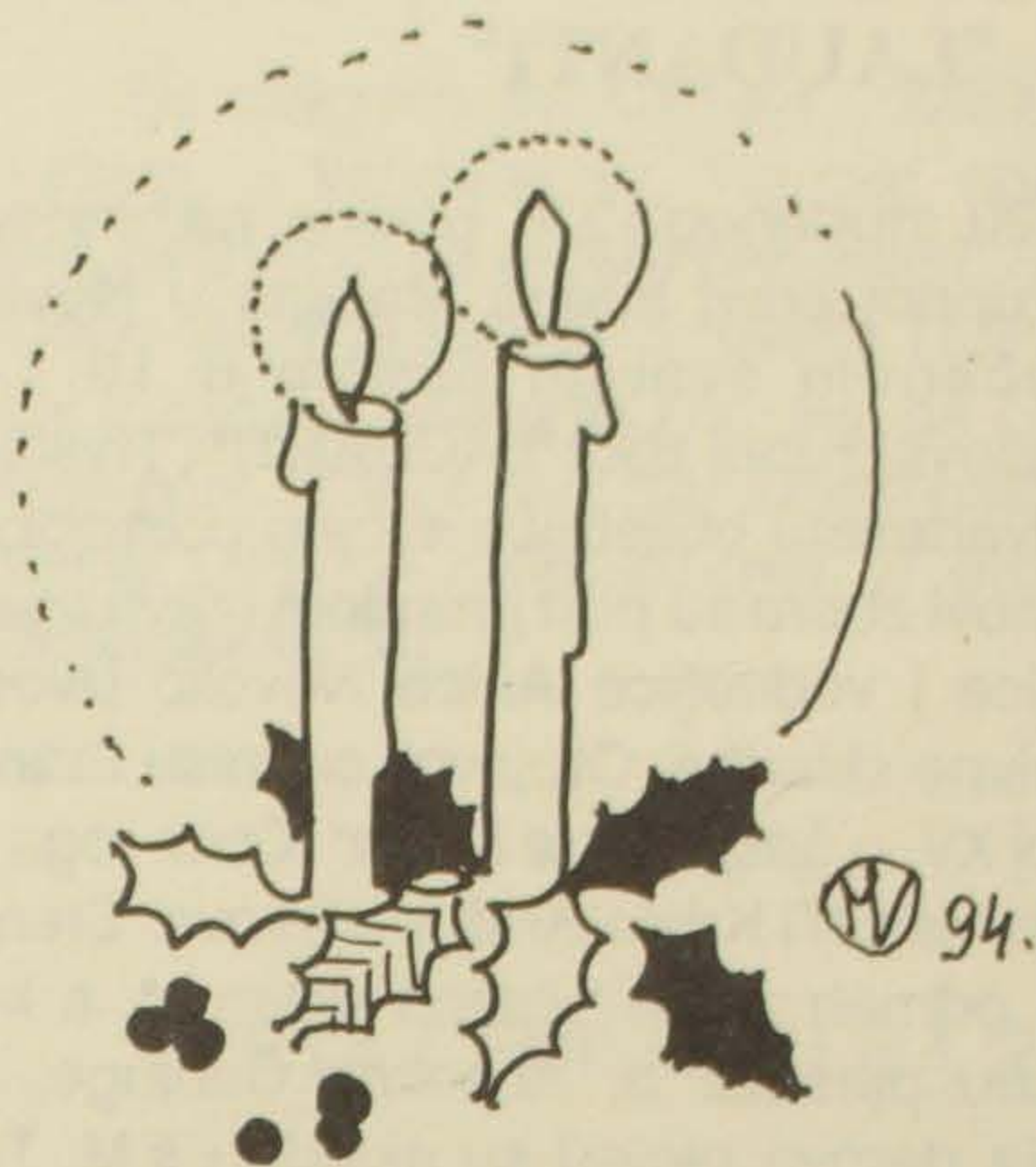
I ova crkvena godina započela je Adventom uz poruku "da nas zateče i budne u molitvi i raspjevane njemu na slavu". Tu želju, da se Gospodina dočeka čista srca, u Aleksandrovo su osobito izrazila djeca. Svako jutro, nakon zajedničke molitve krunice bila je misa "Zornica" na kojoj je sudjelovalo od 70-80 školske djece i mladih, i barem toliko odraslih, da bi svi nakon mise stigli na svoja radna mjesta ili u školu. Ljepota ranog ustajanja i prvih sati posvećenih Bogu čine ovaj liturgijski skup pravom duhovnom obnovom i pripravom za Božić. Kratka homilija, koja se ove godine oslanja isključivo na tekstove Starog zavjeta, pomaže nam upoznati Bibliju zaodjevenu u adventsko ruho.

A K

Subotica-Aleksandrovo

VELIKA DEVETNICA DUHU SVETOM

Ove godine završetak krizmanja u našoj biskupiji bio je u župi Marije Majke Crkve u Subotici. Ne bi ova činjenica trebala biti posebna vijest da nije bila zanimljiva pastoralna priprava za ovaj događaj. Naime, svi krizmanici kroz

punih devet dana obavili su VELIKU DEVETNICU DUHU SVETOM. Svako veče u 20 sati neizostavno se morao pojaviti svaki krizmanik, gdje su zajednički molili, razmišljali o sedam darova Duha Svetoga i svaki dan se po jedna grupa, nakon molitve, ispovjedila. Sudionika je bilo 82, kroz sve dane. Zadnja tri dana organizirana je trodnevica za roditelje i kumove s početkom u 18 sati. Imali su molitveni sat, svetu misu, službu pokore i klanjanje. Tako je bila prilika da se cijela obitelj dostojno pripremi za "događaj" Duhova. Jedno cijelo poslijepodne i večer s vjernicima je na susretu i molitvi bio i g. Biskup. Ova pastoralna inicijativa je poticajna, jer je uistinu prilika za obnovu cijele župe u svjetlu i snazi Duha Svetoga.

A.

Đurđin

NASTUP MJEŠOVITOG ZBORA HKPD "MATIJA GUBEC"

U nedjelju 20. studenog 1994. godine Mješoviti zbor HKPD "Matija Gubec" održao je koncert u đurđinskoj crkvi sv. Josipa Radnika. Oni su za vrijeme svete mise pjevali sakralne kompozicije iz svog programa, a poslije svete mise otpjevali su svjetovne pjesme: "Zemljo moja" Jakova Gotovca, neke zbarske dijelove iz Andrićeve opere "Dužijanca", te kompoziciju Nele Skenderović, zborovoditeljice, "Petunija na stazi" i dalmatinsku popijevku "Majka Maru".

Poslije koncerta članovi zbora bili su gosti domaćina vlč. Lazara Ivana Krmpotića i mladih vjernika Đurđina.

T.Ž.

NAŠE
NAJDRAŽE
BUNJEVAČKE BOŽIĆNE PISME

ZDRAV, BUDI MILI GOST

Zdrav, budi mili gost Isuse mali,
kog smo odavno željno čekali.

Hodite, vidite, hvalite, slavite,
Isusa sad, Isusa sad.

Hodite sada pastiri stari,
mladi volari, skupa bojtari.

Hodite...

HAJTE BRAĆO

Hajte braćo da idemo, da darove ponese
malenomu Kraljiću, našem dragom Božiću.

Što ćeš ponet, brate Mato, što li dati, sestro Kato,
na put nama u torbu, jednu kokoš na čorbu.

Ja ću uzet frišak sirac i kajmaka puni lonac,
i još, dva tri plećeta i čuturu šerbeta.

Što ko ima nek ponese u Betlehem nek donese,
rođenomu Ditiću, malenomu Kraljiću.

Svaki štogod nek govori, kralja novog razgovori,
jer je ovo Ditešce, pravo Božje Janješce.

Pivaj, Mišo, ti pismice, udarajuć u guslice.
Lipo tiho pogudi neka čuju svi ljudi.

Andro, uzmi tvoje gajde tere brzo s nama hajde,
i posviraj veselo neka igra sve selo.

Sada glasno zapivajmo, tere Bogu hvalu dajmo,
na tolikoj ljubavi jer nas od zla izbavi.

Budi tebi Bože slava, od svih ljudi, i država,
jer nas grišne pohodi, od pakla nas izbavi.

MARIJA DIVICA

Marija Divica Sinka porodila,
u štali na slami među marvom nija.

O blago Ditešce, moj Isuse mali,
što ćemo od zime u razdrtoj štali?

Ko će nas pomoći, ko li nas obići,
koli će, moj Sinko, tebe ugrijati?

Josipe, Josipe, dodaj der mi svite,
da ne mre od zime Isus, malo dite.

To gledeć i motreć marvica u jaslach,
Boga svog primilog grijati počela.

Poznaše, poznaše svoga Stvoritelja,
i poče ogrijat svoga hranitelja.

Bethleme, Bethleme, tvrgji svake stine,
što je to od tebe, da ne poznaš Dive.

Koja je pridragog Isusa rodila,
a mista med ljudma nije zadobila.

Volari, pastiri, stari gospodari,
hodite, vidite, gdi je Isus mali.

O DITEŠCE MOJE DRAGO

O Ditešce moje drago, vesela sam ti,
ti si moje milo blago, pivala bih ti.

Sinko, Sinko moj ljubljani, slatko mi zaspi
o golupče moj srčani, sve moje si ti.

Tebe Otac ljubi, slavi svrhu svih ljudi,
jer si njegov Sinčić dragi, ni jedan drugi.

Ninaj, ninaj mili Sinko, ti si sokol moj,
jer dolazi tih sanak, uzmi pokoj tvoj.

Radostan je Sin moj dragi u pelenicah
krotko gleda moje blago sad u jaslach.

Na nebesih sve zvizdice Kralju sivaju,
i ptičice svud vesele njemu pivaju.

Lipa moja ti ružice, mili Sinko moj,
ti prilipa ljubičice, željni golub moj.

Moj ljljane lipi, bili, vesel mi budi,
ti si srce moje pravo, slatko mi zaspi.

Sisaj, Sinko, od Matere, čistoću mlika,
jer sam u te zanešena tia do vika.

BADNJE VEČE U NAŠIM OBITELJIMA

Božić je najljepši obiteljski blagdan i zato ga treba iskoristiti za duhovnu obnovu svih članova obitelji.

Da se stvori pravo božićno ozračje i raspoloženje u obitelji, u tome je velika zadaća oca i majke obitelji. Oni trebaju u sve članove njihove zajednice prenijeti blagdansko raspoloženje.

Na Badnji dan je uobičajeni post i zato neka mama nastoji djecu poticati da se toga dana nečega odreknu za ljubav prema Isusu koji je trpio od svog rođenja u štali.

Ujutro se peku pleteni kolači za Božić, a osobito je zanimljivo pravljenje božićnjaka. Ako mama na taj dan ne pravi božićnjak, neka djeci i mlađima priča svoje uspomene iz djetinjstva kako su nekada njena mama i baka pravile božićnjak.

Božićnjak se pravi od istog tijesta kao ostali pleteni kolači. U veličini kao i drugi pleteni kolači napravi se okrugli donji dio božićnjaka. Preko njega se napravi veliki križ od tijesta s tim da se na kraju malo zareže i razdvoji da to bude ukras križa. Onda se na svu tu površinu stavljaju male figurice od tijesta, koje je zakuvano bez kvasa.

Prave se figurice malog Isusa, Marije, Josipa, zatim pojedine životinje, kvočka s pilićima, volovi u plugu, burence za vino, ptice i ružice i tako dalje tko šta zna napraviti i zavisno od zanimanja.

Ako mama pravi božićnjak, neka i djecu uključi jer će svi s velikim zanimanjem i zadovoljstvom praviti pojedine figurice i tako će se stvoriti božićno raspoloženje.

Također djecu treba uključiti u sve pripreme za Božić i u pomaganju u kući.

Onda dolazi kićenje božićne jelke ("grane"). To će za djecu biti veliko veselje i zato otac i mama trebaju zajedno s njima kititi jelku. To će biti u pravom božićnom raspoloženju, pogotovo ako djeca znaju zapjevati neku božićnu pjesmu koju su učili na vjeronauku.

Nekada se prije večere unosila slama u ovu sobu na spomen što se Isus rodio na slami. Danas zbog uvjeta stanovanja toga običaja nema, ali neka otac i mama djeci i mlađima pričaju uspomene iz svoga djetinjstva.

Nekada su djeca prije večere unosila slamu u sobu uz pozdrav: "Faljen Isus, čestitamo Badnje veče". Otac je sjedio kod stola i odgovarao: "Živi i zdravi bili". Posipao je djecu žitom i bacao im orahe. Tada nastane pravo dječje veselje na slami i traženje oraha. Djeca su se najviše veselila slami u sobi.

Toga običaja danas nema, ali djecu i mlade treba s tim upoznati.

Onda dolazi vrijeme večere. Kada domaćica sve pripremi u kuhinji, tada počinje postavljanje stola. I u taj posao treba uključiti starije djevojčice koje će vrlo rado pomoći.

Na stol se metne sasvim malo slame i to se pokrije bijelim stolnjakom. Zatim se na stol stavi božićnjak, posudice sa zelenim žitom, jabuke, orašice, suve šljive, posudica s medom, velika čaša sa žitom u koju će se staviti božićna svjećica. Zatim se stavi potreban broj tanjura s ostalim priborom za jelo.

Nakićena jelka ("grana") obično je stavljena na nešto pored stola.

To je stari narodni običaj koji se i danas u cjelini može sačuvati i obaviti.

Kad je to sve na stolu pripremljeno, a svi su pomogli da sve bude lijepo složeno, može početi najsvečaniji dio, a to je večera.

Prije večere u sobu se unosi zapaljena božićna svjećica. U novije vrijeme je običaj

da to čini najmlađi član obitelji koji to može izvesti. Treba ga naučiti šta će raditi i šta će kazati. To dijete, koje nosi svjećicu, zove se "položaj".

Danas se svjećica zapali izvan sobe i "položaj" je unosi, a na sobnim vratima pozdravlja: "Faljen Isus, čestitam vam Badnje veče". Svi odgovaraju: "Živ i zdrav bio", a otac ga posipa žitom. "Položaj" ide do stola, otac uzima svjećicu i stavi je u čašu sa žitom.

Treba napomenuti da u obiteljima gdje su sami stariji i nema tko nositi svjećicu, zovu malog unuka ili malog rođaka da bude "položaj".

Odmah poslije "položaja" mama unosi zdjelu sa grahovom čorbom. Ona na isti način pozdravlja. Svi odgovaraju, a otac i na nju baca malo žita.

U toku večere otac će svima za stolom objasniti zašto se ovo veče zove Badnje veče.

U prastaro vrijeme to veče su na ognjištu na vatru stavili cjepanicu drveta i zvali su ga "badnjak".

Poslije su na salašu to drvo stavili u vatru na banku pod odžakom gdje se sve kuvalo, a u novije vrijeme su to drvo stavljali u štednjak (u šporelj). Sa tog "badnjaka" se palila božićna svjećica, koju je "položaj" uz čestitanje unosio u sobu prije večere.

U staro vrijeme, prije paljenja božićne svjećice bio je običaj da se "badnjakom" udara dovratnik sobnih vrata. Dok se udara, govori se: "Koliko varnica, toliko prasica", "Koliko varnica, toliko teladi", "Koliko varnica, toliko pilića" i tako dalje.

U prastaro vrijeme uloga domaćina je bila da "badnjakom" na neki način posveti kuću, jer je svjetlost "badnjaka" znak pobjede svjetlosti nad mrakom.

U novije vrijeme, tu ulogu je obično preuzeo netko od mlađih članova obitelji, ali u svojem osnovnom značenju to je bila uloga domaćina kao glave obitelji.

Taj običaj paljenja "badnjaka" je dosta davno nestao. Ostalo je samo paljenje božićne svjećice, koja ima svoje slikovito značenje.

Božićna svjećica predstavlja malog Isusa, koji je svojim rođenjem donio novu svjetlost na svijet. Unošenjem svjećice mali Isus ulazi u našu kuću, u našu obitelj.

To unošenje božićne svjećice danas je pojednostavljeno zbog uvjeta stanovanja, ali tokom večere otac može mlađim članovima obitelji objasniti kako je taj običaj nekada izgledao i što mu je istinsko značenje.

Poslije unošenja svjećice i zdjele s grahom i čorbom svi se zajedno naglas pomole. Zatim odrasli članovi obitelji nazdrave i malo piju zamedljane rakije. Otac pozdravi: "Čestitam svima Badnje večer i neka Bog dade da ga i dogodine svi zajedno i zdravi dočekamo". Svi odgovaraju: "Daj, Bože" i popiju čašicu zamedljane rakije.

Onda otac uzme jabuku govoreći: "Sad ćemo svi jesti od ove jedne jabuke da se vidi da smo svi zajedno. Ja ću ovu jabuku podijeliti na toliko dijelova koliko nas ima. Onda ćete vi svaki svoj dio umočiti u med i pojesti da budete zdravi, jer med je zdravije."

Kad jabuku pojedju, otac kaže: "Sada neka svaki uzme i razbije orah i zamoči u med i pojide da bude jak ko orah i zdrav ko med".

Svi su željeli naći zdrav orah, jer je to značilo da će iduće godine biti zdravi.

Kod starijih članova obitelji je običaj da i malo bijelog luka pojedju s medom protiv bolesti stomaka.

Tako je sve ovo obavljeno uz objašnjenje da mlađi upoznaju svu ljepotu i slikovitost običaja te večere na Badnje večer.

Svi mi želimo da na Badnje večer budemo zajedno na večeri u svojoj obitelji, jer je to najljepši obiteljski susret koji obitelj učvršćuje i čini je sretnom i čvrstom.

Poslije grahove čorbe slijedi nasuvo sa sirom ili s makom, kako gdje više vole, a vrlo često ima i pečene ribe. Božićni pleteni kolači su najvažniji i domaćica je ponosna ako joj je sve dobro uspjelo.

U novije vrijeme dobri su i kupovni pleteni kolači da zaposlenim domaćicama bude lakše.

Tako u objašnjenjima i u pričanju uspomena prođe večer. Na kraju večere domaćin vinom iz čaše ugasi božićnu svjećicu i odrasli popiju vino iz te čaše.

Poslije večere vrijeme će proći u dijeljenju i razgledanju božićnih darova i u razgovoru. Bilo bi posebno lijepo da se zapjeva koja božićna pjesma. Ako ne znaju pjevati, može se pomoći svim modernim pomagalicama (ploče, kazete i slično).

Tako će vrijeme brzo proći do ponoćnice i onda cijela obitelj ide u crkvu. Na taj način opet dokazuju da je ponoćnica obiteljska svečanost.

Ako se doživi Badnje večer sa ovako bogatim duhovnim doživljajima, onda će Božić biti dan prave duhovne obnove svih članova obitelji.

Bela Gabrić

ZDRAVO BLAGO, O NEBESKO

Zdravo blago, o nebesko, zdrav, Sinčiću moj,
zdravo, radosti zemaljska, Golubiću moj.

Zdrav mi Sine Oca Boga svemogućega,
koj' si prišo s visokoga pristolja tvoga.

Evo tebe je porodih sada u štali,
jer konaka ja ne dobih, Isuse mali.

Radosna sam i vesela, Ditešce moje,
željno davno čekala sam, rođenje tvoje.

Evo tebe dvi živine griju sad skupa,
da ne gineš već od zime, Sinko u jaslak.

Vesela je Majka tvoja, starcom Josipom,
o ružice lipa moja, Isus imenom.

Uzmi tebi sada pokoj na britkoj slami,
i zaspaj mi na prioštroj zimi u štali.

ISUS JE USLIŠIO DJEČJU MOLITVU

Suton se spušta na zemlju, a na obzorju je već zatirala i pokoja zvjezdica. Vedrina naviješta da će biti hladna noć. Po selu se osvjetljuje sve veše prozora. Samo ondje, na kraju sela, iz jedne male kuće, ne vidi se još nikakvo svjetlo.

U maloj sobici stoji u kutu oskudna, ali čista i uredna postelja, na kojoj leži žena. Kraj prozora vide se glave dvojice dječaka. Tišinu u sobi prekine sitan glas dječaka:

- Majko, mogu li naložiti vatru?

- Naloži, sinko, ako imaš čime, bolnim glasom odvraća majka.

Dječaćić se izgubi u obljižnjoj komorici i donese tek nekoliko triješčica, koje stavi u peć. Ali od toga ogrjeva ne ugrije se ni sama peć, a kamoli soba.

- Majko, hoćeš li moći ustati, da nam dadneš štogod jesti?, upita opet dječaćić. Majci se okliznu dvije krupne suze niz lice i odgovori:

- Snage bih toliko smogla da ustanem, ali, draga djece, u kući nemamo ništa čime bih vas nahranila. Kad je otac otišao u tuđu zemlju na rad, prehranjivali smo se mojim radom, ali otkako me je bolest srušila u postelju, ne mogu više ništa zaraditi da vas prehranim. Ni da prodamo nemamo što i ja ne znam što će biti od nas sirota. Molite se, draga djeco, Malom Isusu, koji će ove noći pohoditi svijet, da nas ne ostavi. On, koji hrani ptice nebeske, neće ni nas ostaviti. Pouzdajte se u Njega i s tim pouzdanjem legnite da se bar u postelji ugrijete.

Dječaci poslušaju majku i u hladnoj mračnoj sobi čula se topla, usrdna i pobožna molitva dvojice dječaka.

Nakon molitve legnu u posteljicu, čvrsto zagrljeni i tijesno privinuti jedan uz drugoga, da im bude toplije. Nešto su se zagrijali, ali gladi nisu utažili i uslijed toga nisu mogli usnuti. Zato se sada opet stariji dječak obrati majci:

- Reci, majko, jesmo li mi doista bili dobri i hoće li Mali Isus ove noći i nas pohoditi?

- Da, djeco, dobri ste jer Mu se molite, a mene slušate, lijepo se vladate i prema svakome ste pristojni. Zato vjerujem da nas dragi Bog neće ostaviti. Čvrsto se nadam da će nas pohoditi. Tako su se razgovarali dugo u noć o Malom Isusu.

Najednom se selom s tornja razlijegne glas zvona, koji je zvao pobožne ljude na Ponoćku.

- Majko, čuješ li? Već zvoni. On već silazi s nebesa. Hoće li doći k nama? Oh, dođi, dragi Isuse, i pomoz nam u našoj nevolji!

Nada i strah borili su se u dušama dječaka...

Nešto iza ponoći začuo se žamor s ulice. To su se ljudi vraćali sa Ponoćke.

- Oh, majko, sad već sigurno neće doći! - rekoše djeca svojoj mami, a tuga obuze oba dječaka.

Najednom netko zakuca na prozoru. Svi pozorno poslušaju, hoće li se kucanj ponoviti. I doista, opet nešto zakuca na prozoru.

- Majko, vidi tko to kuca! Možda je taj još bjedniji od nas.

Majka se teško diže, otvori vrata, a u sobu uđe lijepo obučen muškarac, sa svjetiljkom u ruci i s mnogo svežnjeva, a sav pokriven injem. Ženi se izvi iz grla veseo poklik:

- Djeco, otac vam je došao!

- Oče, dragi naš oče! Kad si nam ti došao, odmah će nam biti lakše!

Za kratko vrijeme otac je u susjedstvu pribavio drva, naložio vatru te u toploj i lijepo osvjetljenoj sobi dijelio darove ženi i dječici.

Krajnja tuga obrnula se u krajnju radost. Mali je Isus čuo molitve dobre dječice i za dar im poslao njihova dugo odsutnog oca. Donio je lijepu ušteđevinu te se više nisu morali bojati zime i gladi. Iz zahvalnih malih srdaca izvi se vesela pjesma: "Radujte se, narodi..."

LJ.FILIPIĆ

Subotica - sv. Rok

MAJKAMA U ČAST

Kao i svake godine, u župi sv. Roka održana je već tradicionalna proslava Materica. U vjeronaučnoj dvorani je izveden program majkama u čast. Na početku priredbe nastupili su najmanji u narodnim nošnjama s prigodnim recitacijama, a mali pjevački zbor je otpjevao dvije pjesme posvećene majkama. Mladi glumci su izveli igrokaz "Tako voli samo mama" u kojem smo mogli vidjeti kakva je majčinska ljubav. Zatim su prikazane šale "U gostima" i "Kad se radi po tuđoj pameti". Obje šale su iz života naših Bunjevaca, a glumci su svojim izvođenjem izazvali oduševljenje i do suza nasmijali publiku. Zaista su dali sve od sebe. Na kraju su nastupili folkloriši koji su

Dio raspjevane kerske djece

"Manda i Stana (Dušica Jurić i Nataša Poljaković oduševile su publiku)

izveli nekoliko bunjevačkih narodnih igara uz pratnju mladih muzičara ove župe.

Djecu i mlade je pripremala časna sestra Silvana Milan koja je za svakog našla dovoljno vremena i ljubavi da bi program bio ovako bogat i sadržajan. I ove godine vjeronaučna dvorana bila je premalena da primi sve koji su željeli prisustvovati ovom programu. Proslava je završena čestitanjem i obećanjem župnika g. Andrije Anišića da će slijedeće godine biti "više mjesta" za gledaoce.

Jasna

Tavankut

ZAHVALNOST MAMAMA

I ove je godine u tavankutskoj župi svečano obilježen ukorijenjeni narodni običaj Hrvata Bunjevaca Materice. Blagdan je to majki. Toga dana djeca na najbolji mogući način iskazuju svoju zahvalnost svojim majkama. Počelo je već u ranim jutarnjim satima kad je mnoštvo dječaka i djevojčica jurilo sokacima i "šorovima" svojim "majkama", tetama, ujnama, strinama i komšinicama da im uz poznato "Hvaljen Isus gazdarice..." čestitaju njihov

blagdan Materice. S pregršt prigodnih poklona zadovoljno su se vraćali svojim kućama.

Centralna proslava Materica bila je poslije velike svete mise kad su djeca koja pohađaju vjeronauk priredila prigodni program koji se sastojao od odabranih recitacija i pjesama. Program je i ove godine organizirala i s djecom izvela s. Beata Zebić. Svi prisutni su izvedeni program prihvatili s oduševljenjem i nagradili gromoglasnim i dugotrajnim pljeskom.

(lj.k.)

Subotica

MLADI RAZLIČITIH DUHOVNIH POKRETA - ZAJEDNO

U srijedu 7.12. 1994. godine u župi sv. Jurja dogodio se susret mladih iz različitih duhovnih pokreta. U ovom susretu sudjelovali su mladi iz Djela Marijina (fokolarini), zatim karizmatici, članovi molitvene zajednice "Betlehem" i skauti.

Nakon zajedničke svete mise, koju su predvodili župnik župe sv. Jurja vlč. Dobai István i vlč. Andrija Anišić, župnik župe sv. Roka, našli smo se

zajedno u vjeronaučnoj dvorani gdje smo se upoznali i razmijenili iskustva svog duhovnog života.

Djelo Marijino - fokolarini, čija je utemeljiteljica Chiara Lubich, postavili su sebi za zadaću življenje evanđelja u svakodnevnom životu, u konkretnim životnim situacijama. Karizmatički duhovni pokret nastao je poslije Drugog vatikanskog koncila, a ovdje u Subotici postoji par godina, kao ogranak ovog pokreta u Mađarskoj. U Subotici djeluju četiri karizmatičke grupe. Njihovo geslo je: "Molitvom do obnove u Duhu Svetom". Molitvena zajednica "Betlehem" također postoji već nekoliko godina. Prvi koraci ove zajednice, na čelu sa časnom sestrom Trazicijom, bili su veoma skromni, ali je uskoro mala grupa molitelja prerasla u veliku zajednicu, čiji je sada duhovni pastir vlč. Andrija Anišić. U Subotici djeluje i pokret skauta koji okuplja djecu i mlade, a u svom kršćanskom životu se trude očuvati ono što je Stvoritelj stvorio - prirodu. U svom životu njeguju principe kao što su poštenje, poslušnost, štedljivost i druge kršćanske vrline. Ovaj zajednički susret bio je vrlo koristan i plodonosan. Iako pripadamo različitim duhovnim zajednicama, kroz nas djeluje isti Duh Sveti, što smo svi i osjetili kroz zajedničku molitvu, pjesmu i druženje. Na prijedlog fokolarina organizirana je i jedna konkretna akcija: prikupljanje darova za djecu u Vaspitno popravnom domu u Subotici.

Dragi mladi čitatelji, pozivamo Vas da nam se pridružite, da budemo "postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama" (Dj 3,42). Jer "ne užiže se svjetiljka da se stavi pod posudu, nego na svijećnjak da svijetli svima u kući. Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima" (Mt 5,15).

Nataša

Subotica

DODI KRALJEVSTVO TVOJE

Na redovitoj Tribini mladih u Subotici, 20. studenog 1994. godine, govorio je preč. g. Stjepan Beretić, katedralni župnik na temu "Dodi kraljevstvo tvoje, Gospodine"! On je u uvodu o značenju kraljevstva za stare narode, posebno što je ono značilo Izraelu, a zatim je govorio o Kraljevstvu Božjem. Zapisala sam ono što mi je bilo najljepše rečeno: "Kraljevstvo Božje se treba tražiti. Ono je kao zakopani biser. U Kraljevstvo vodi uski put. Prvilo koje čovjeka dovodi u Kraljevstvo sažeto je u Zapovijedi ljubavi. Zbog tog kraljevstva isplati se ostaviti sve...".

Vesna

STARA BOŽIĆNA PJESMA

Ova pjesma, koja vjerojatno ima svojeg autora, ali ga je vrijeme stavilo u zaborav, budući se ona više ne recitira a nisam je pronašao ni u jednoj "svetoj knjigi", bila je jedna od brojnih božićnih pjesama koje su se nekad učile na vjeronauku. Točnije, bilo je to ratnih četrdesetih godina u školi "Berna Vidakovića" u Maloj Bosni, gdje je vjeronauk držao vlč. Ivan Lebović, a jedna je tadanja vjeroučenica ovu pjesmu sačuvala u sjećanju do danas.

BOŽIĆ

*Radujmo se to je danas
svuda opći glas.
Radujmo se sad najvećma
rodio se Spas.*

*Vel'ku radost nek osića
i starac i mlad;
ko god ima ljubav toplu,
čvrstu viru sad.*

*Radujmo se ove noći -
svitla je ovo noć.
Bog je poslo sinka svoga
ljud'ma u pomoć.*

*Prihvatimo pomoć s neba
čistim grudima.
Proširujmo Kristov nauk
među ljudima.*

Kazivala: LOZIKA KOPUNOVIĆ, rođ. 1934. u Maloj Bosni

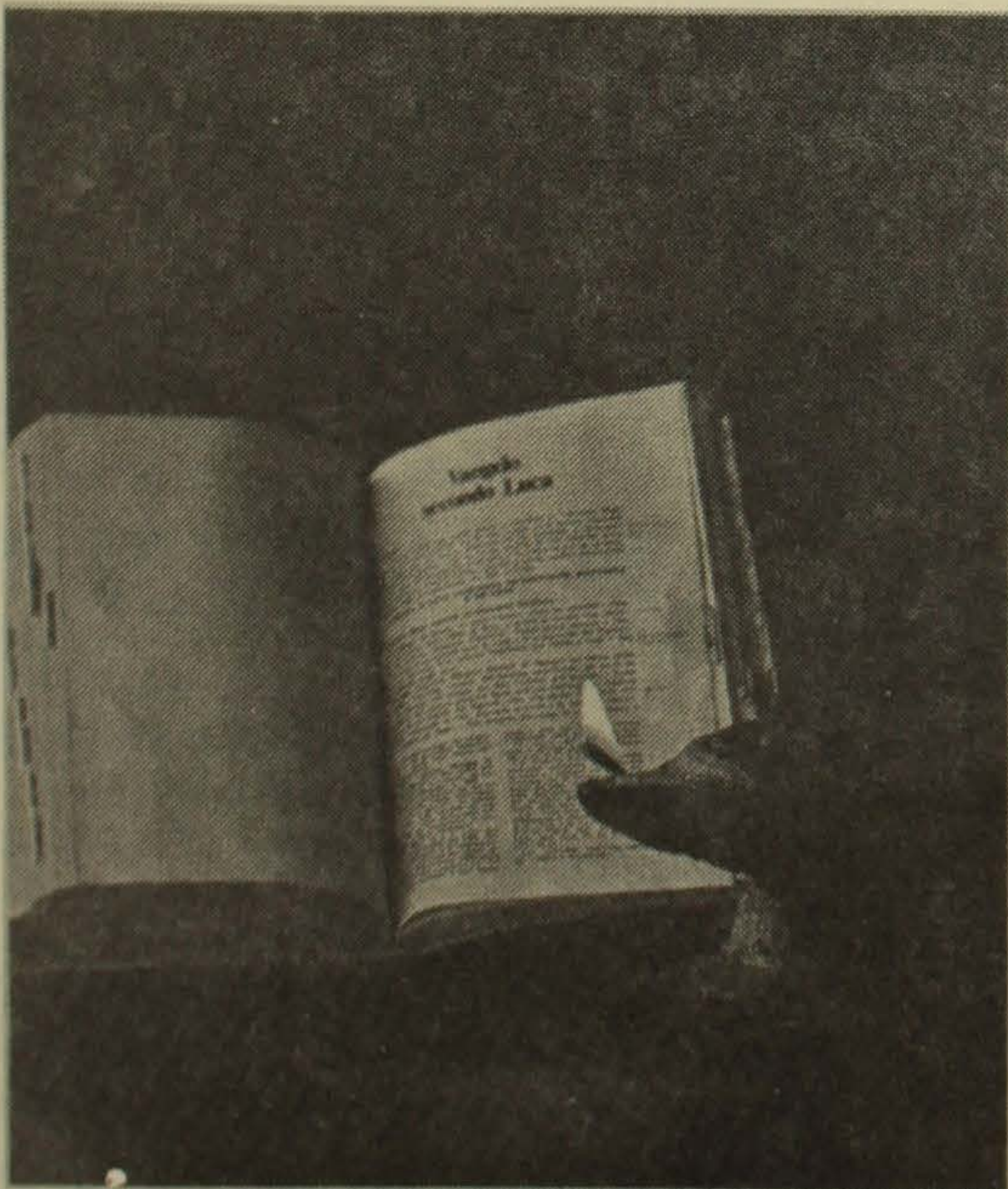
Zabilježio: Tomislav Žigmanov

Uređuje: Andrija Kopilović

UVOD U PETOKNJIŽJE

U ovoj pastoralnoj godini, od Adventa do svetkovine Krista Kralja, u našem mjesečniku razmišljat ćemo zajedno o prvih pet knjiga Starog zavjeta koje se zajedničkim imenom zovu Petoknjižje, a hebrejski Tora, tj. Zakon. Više ćemo obrađivati pojedine likove i teme iz tih knjiga, nego same knjige, jer obim tih knjiga premašuje našu rubriku. Međutim, da bismo bolje upoznali sam sadržaj Petoknjižja, donosimo skraćeno najbolje suvremeno tumačenje iz Uvoda u tzv. Jeruzalemsku Bibliju (izdanje: Zagreb, 1994.).

Knjiga Postanka dijeli se na dva nejednaka dijela. Prva cjelina je prapovijest 1-11. To je uvod u povijest spasenja, o kojoj će govoriti sva Biblija. Seže od početka svijeta i proteže se na svo čovječanstvo. Izlaže stvaranje svemira i čovjeka, prvi grijeh i njegove posljedice, sve veću pokvarenost koja je bila kažnjena potopom. Počevši od Noe, zemlja se opet napučuje, ali se rodoslovne grane sve više sužuju i konačno usredotočuju na Abrahama, oca izabranog naroda. Povijest praotaca doziva u svijest likove velikih patrijarha. Abrahama, koji je čovjek vjere, Bog nagrađuje te mu obećava potomstvo, a njegovim potomcima svetu zemlju. Jakov je čovjek lukavstva; potiskuje brata Ezava, ali sve mu te sposobnosti ne bi koristile da ga Bog nije još prije njegova rođenja pretpostavio Ezavu i da mu nije obnovio obećanja dana Abrahamu.

Izak stoji između Abrahama i Jakova, poradi svojega oca i svojega sina. Dvanaest Jakovljevih sinova su dvanaest Izraelovih plemena. Jednom od njih - Josipu - posvećen je zadnji dio Postanka. On je čovjek pun mudrosti. Knjiga postanka je jedna cjelina. To je povijest praotaca. Tri slijedeće knjige čine drugu cjelinu, u kojoj se, u okviru Mojsijeva života, iznosi oblikovanje izabranog naroda i uspostava njegovog društvenog i religijskog zakona.

Knjiga Izlaska obrađuje dvije glavne teme: oslobođenje iz Egipta i Sinajski savez. Te su dvije teme povezane drugotnom temom, putovanjem kroz pustinju. Mojsije, komu je na Božjem brdu objavljeno Jahvino ime, dovodi na to mjesto iz ropstva izbavljene Izraelce. U potresnoj Božjoj objavi Bog sklapa s narodom savez i kazuje mu svoje zakone. Tek što je sklopljen, ugovor je razvrgnut klanjanjem zlatnom teletu, ali Bog oprašta i obnavlja savez.

Levitski zakonik, skoro isključivo zakonodavnog značenja, prekida pripovijedanje događaja. Sadrži žrtveni obrednik, obred svećeničke posvete, primijenjen na Arona i njegove sinove. Propise o čistom i nečistom, koji se zaključuju obredom Velikog dana pomirenja, "Zakon svetosti" koji uključuje i liturgijski kalendar i završava popisom blagoslova i prokletstava.

Knjiga Brojeva vraća se na temu putovanja pustinjom. Odlazak sa Siona priprema se pobrojavanjem naroda i glavarskim prinosima za posvetu Šatora. Nakon proslave druge Pashe napustili su sveto brdo i u etapama stižu u Kadeš gdje im je nesretno završio pokušaj da s juga prijeđu u Kanaan. Po povratku u Kadeš, kreću opet na put i stižu na Moapske poljane, sučelice Jerihonu. Pobjeđuju Midjance, a Gadovo i Rubenovo pleme nastanjuje se u Transjordaniji. Slijedi kratki prikaz putovanja kroz pustinju. Oko tih pripovijedanja svrstavaju se propisi koji nadopunjuju zakonodavstvo sa Sinaja ili pripremaju smještanje u Kanaanu.

Ponovljeni zakon ima posebnu strukturu: to je popis religioznih i civilnih zakona koji je umetnut u jedan veliki Mojsijev govor. Toj cjelini prethodi prvi Mojsijev govor, a slijedi ga treći. Iza toga nalaze se odlomci koji se odnose na završetak Mojsijeva života: Jošuiino poslanje, Mojsijev blagoslov i hvalospjev, njegova smrt. Govori dozivaju u svijest velike događaje Izlaska, Sinaja i početka zaposjedanja zemlje: obilježuju njihovo religijsko značenje, naglašuju važnost zakona i potiču na vjernost.

Ova okosnica prvih pet knjiga Starog zavjeta vrlo je važna da mogujemo s razumijevanjem čuti poruku svake pojedine knjige i napose svake pojedine "izabrane" osobe Starog zavjeta. Čini nam se da takav način upoznavanja Biblije koristi kako našem znanju o Bibliji, tako i našem duhovnom životu po Bibliji. U slijedećem broju zaustavit ćemo se na velikom liku praoca naše vjere - Abrahamu.

BOŽIĆ I MLADI

Neki mladi vjernici somborskih župa pitali su svoje vršnjake - vjernike i nevjernike: ŠTO MISLITE O BOŽIĆU? I ŠTO JE ZA VAS BOŽIĆ I KAKO GA PROSLAVLJATE?

Evo nekih odgovora:

1. Dovoljno nam kazuje izreka: "Nije svaki dan Božić!" Pa, što dalje da se komentira.

B.E.

2. Božić je rođenje Isusovo. Najveći događaj u povijesti čovječanstva.

B.V.

3. To je dan kada slavimo Isusovo rođenje. Dan kada se veselimo, a istodobno zahvaljujemo Bogu za sve ono što imamo. To je dan kad treba više vremena posvetiti drugima, sebi, a posebno Bogu.

B.I.

4. Božić je rođendan Sina Božjega koji je došao da nas učini djecom Božjom. Zamišljam taj dan a ujedno i doživljam kao dan radosti i posebnog raspoloženja kako u crkvi tako i u obitelji.

N.Z.

5. Kad čujem riječ "Božić" sjetim se Isusa, koji se rodio tog dana kad i slavimo Božić; Isusa pravog prijatelja koji je žrtvovao svoj život da bi nas otkupio od naših grijeha.

N.P.

6. Ne mogu govoriti o Božiću jer ga nikad nisam slavila, ali smatram da on predstavlja lijepu tradiciju... Lijepo je održavati neku tradiciju, određeni ritual koji se prenosi s koljena na koljeno.

M.J.

7. Za mene je to običan dan. Jedino lijepo je što bude puno prijatelja i naravno kolača...

D.K.

8. Iako ne slavim Božić, sama riječ i uopće dan podjseća me na neko slavlje, svečano ozračje koje svakome odgovara. Sve u svemu, žao mi je što ga ne slavim.

M.C.

9. Božić je nešto najljepše što mogu svake godine doživjeti. Smatram da je to najsvečaniji vjerski blagdan i on se obilježava na poseban način.

B.LJ.

10. Ne slavim Božić i nisam upućena u ovakve i

slične vjerske običaje. No, smatram da je on najveći vjerski blagdan, čak i veći i od Uskrsa.

B.D.

11. Za vrijeme božićnih blagdana bliži smo Bogu i tu blizinu s Bogom i radost dijelimo s članovima svoje obitelji i rodbinom. Kad sam bio mladi proslavljao sam ga ljepše. Ima i sada tradicije, ali je dosta toga zapostavljeno ili zaboravljeno. Ondašnje proslavljanje bilo je za mnoge svečanije i mislim da smo se i više radovali. Ne znam, možda je to zato što sam bio dijete ili se na selu drugačije slavi Božić. Mislim da je tu i vrijeme učinilo svoje. Plašim se da jednog dana uopće neće biti ovakvog slavljenja Božića kao što je sada. Kažu da se i ljudi vremenom mijenjaju. Vidjeti sada iskrenog, ljubaznog i ujedno veselog čovjeka gotovo je nemoguće ili je prava rijetkost. Smatram istinitim ono što je netko rekao: "I osmijeh je događaj!", na žalost.

B.J.

12. Božić je blagdan radosti jer je Nebo sišlo na zemlju. Ljubav je sišla s Neba, ali sve mi se čini da se polako vraća odakle je i sišla.

B.M.

13. To je rođendan Spasitelja svijeta. Ja bih ga nazvao danom svjetlosti. Jer ga tako zamišljam i doživljam.

B.M.

14. Volim posebno pripremu za Božić. U tom pripremanju sam opuštena. Pravljenje ikebana, kićenje bora i sve te procedure na poseban način me oduševljavaju i čine me sretnom i zadovoljnom. Na Božić sam uvijek dobro raspoložena, a kako i ne bi kad viđam svoju rodbinu, posjećujem prijatelje i idem u crkvu... Uglavnom su ljudi tada dobre volje.

D.J.

15. Riječ Božić predstavljam sebi simbolično: ljubav prema čovjeku. To su trenutci vjere, nade i ljubavi.

A.B.

16. Praznik koji treba proslaviti. To je dan kada se svi ljudi okupljaju. Svi misle isto, dobro i optimistički.

B.N.

17. Božić je praznik za vjernike: za one koji vjeruju u Boga. Uostalom, nije loše jer ne idem u školu!

S.T.

SVETA ANASTAZIJA

Međurječje mučenika

Prostor između Dunava i Save s divnom Fruškom Gorom i plodnom srijemskom ravnicom je zemlja bogata bregovima, šumama, vinogradima, voćnjacima. To je zemlja velike kulture i slavne prošlosti. U vrijeme Dioklecijanovoga progonstva povijest krvavim slovima niže mozaik srijemske povijesti (304/305. godine). U to vrijeme cvjeta kršćanska vjera u Panoniji i u Srijemu. Ta je vjera rodila rumenim plodovima mučeništva: Sirmium je mjesto mučeništva sv. Demetrija, sv. biskupa Ireneja, sv. Bazile, Sekunde, Montana i Maksima. Sedam mitrovačkih djevojaka mučenica je također na duku Srijemu. Među njima su Rufina, Moderata, Romana itd. U Cibalama (Vinkovci) mučen je lektor (čitač) tamošnje vjerničke zajednice, sv. Polion. I Singidunum (današnji Beograd) je grad okupan krvlju mučenika: Hermila i Stratonika.

Srijem je zajedno s Mitrovićom razoren od Huna 441., dok su ga Avari posve razorili 582. godine.

Srijemska biskupija

Sveta Anastazija nam je iz više razloga bliska svetica. Rođena je u Sirmiumu, (danas Sr. Mitrovića). Sirmium je bio glavni grad Ilirika. Od početka 4. stoljeća Sirmium je bio sjedište istoimene biskupije koja se ugasila padom Sirmiuma 582. godine. 870. godine obnovljena je Srijemska biskupija, kad joj je na čelo za kratko došao od Hadrijana II. imenovani Ćirilov brat Metod. Srijemskom biskupijom u srednjem vijeku upravljaju kaločko-bački nadbiskupi od 1231. godine, kad je opet obnovljena. U to je vrijeme sjedište biskupije bilo u Banoštoru i Iloku. U 12. stoljeću djeluju u svojim kućama diljem Srijema križarski redovnici ivanovci, a u 13. stoljeću niče u Srijemu desetak benediktinskih opatija i samostana. Srijem je zemlja redovnika: tu su cisterciti, augustinci, franjevci i dominikanci sve do dolaska Turaka. Nakon oslobođenja od Turaka srijemski biskupi stoluju u Petrovaradinu, Zemunu, u Kaptolu. Tako je bilo sve do 1773. kad je sjedište biskupije prenešeno u Đakovo, gdje je ostalo do danas. U vrijeme cara Konstantina II. u Sirmiumu je održano četiri a možda i više crkvenih sabora. Sirmium je bio središte Arijevog krivovjerja.

Anastazija - ime koje se često čuje

Sveta Anastazija nam je bliska i zato što je njezino ime vrlo često ne samo među bačkim Hrvatima, nego jednako i među Srbima i među Mađarima. Njezino se ime čuje kako u izvornom obliku Anastazija, tako i u narodnom obliku: STANKA, STANA. U Zadru Anastaziju zovu STOŠIJA. Čuje se u nekim krajevima i kao Stažija, Staža, Stoja, Nasta. ANASTASIS je grčka riječ i znači uskrsnuće,

ustajanje. Tako je već po svome imenu Anastazija kršćanska poruka o vječnom životu i o vjeri u uskrsnuće.

Mučeništvo svete Anastazije

Sveta Anastazija je doživjela mučeništvo u Sr. Mitrovici za cara Dioklecijana oko 304. godine. Rimski martirologij kao dan njezinoga mučeništva spominje 25. prosinca. Njezin muž Publije je okrutno postupao s njom. Ilirski namjesnik Florus ju je dugo zlostavljao u tamnici. Po predaji, kršćanski priznavalac Krizogon ju je tješio. Svetica je na koncu privezana uz gredu i spaljena. Sahranjena je u Sirmiju u istoimenoj bazilici uz baziliku svetoga Demetrija. Za vrijeme cara Lava I. (454.-474.) njezini su smrtni ostaci prenešeni u Carigrad. U njezinu je čast tamo podignuta crkva gdje je sahranjena u bazilici svetoga Uskrsnuća (Anastasis). Od toga doba počinje se Anastazija slaviti i u Rimskoj crkvi. U Rimu se časti u istoimenoj crkvi. Anastazijino ime se spominje u svakoj svetoj misi kad se moli rimski kanon ili prva euharistijska molitva. Ime svete Anastazije je poznato i iz litanija svih svetih. Spomendan svete Anastazije slavi se na Božić, 25. prosinca.

Tko su štovatelji svete Anastazije?

Iako je Anastazija srijemska svetica, više se časti u Zadru nego u Srijemu. Za vrijeme cara Karla Velikog tamošnji je biskup Donat donio u Zadar moći svete Anastazije, koja se tako od 9. stoljeća slavi kao zaštitnica Zadarske biskupije odnosno nadbiskupije. Svetoj Anastaziji (ili kako Zadranima kažu: Sv. Stošiji) je posvećena i veličanstvena zadarska katedrala iz 11. stoljeća.

Svetica sa škarama u ruci?

U slikarstvu i kiparstvu umjetnici prikazuju Anastaziju u carskoj odori s krunom na glavi i opatskim križem u ruci. U znak mučeništva prikazuju je privezanu uz lomaču s palminom granom ili buktinjom u ruci. Prikazuju je i s posudom ulja u ruci, budući da je nosila balzam za pomazivanje mučeničkih moći. Grci je zovu PHARMAKOLYTRIA, tj. ona koja oslobađa od otrova, a Slaveni UZORJEŠITELJNICA, tj. ona koja oslobađa od uza ili okova. U njemačkim krajevima je prikazuju sa škarama u ruci. Budući da je dan njezinog mučeništva na Isusov rodendan, pučka ju je pobožnost u tim krajevima smatrala primaljom. Zbog škara u ruci, kasnije se počinje držati zaštitnicom cenzure tiska. Bolesnici je zazivaju kao zaštitnicu od glavobolje i grudnih bolesti.

U zapadnoj se crkvi i dalje slavi na Božić, pa Stanke, Anastazije i Stane imaju najraspjevaniji imendan. Istočni je kršćani, pa tako i cijelo Pravoslavlje, slave 22. prosinca, a njezini zemljaci, srijemski katolici zajedno sa Zadranima slave njezin blagdan 15. siječnja.

JUBILEJ TONE KUJUNDŽIĆ

2. listopada (oktobra) 1994. god. navršilo se 80 godina života i plodnog rada naše zaslužne radnice i pjesnikinje Tone Kujundžić.

Rodila se na salašu, na Pavlovcu kod Subotice kao peto dijete u obitelji Ilije Kujundžića i Marije Tikvicki, 2. listopada 1914. god. na početku prvog svjetskog rata, trinaesti dan poslije smrti svoga oca koji je ranjen na istočnom fron-

tu u Galiciji, kod Lemberga (danas Lavov), a umro je u bolnici. Mala Tona je rođena tih žalosnih dana, u toj nesretnoj obitelji pa joj se nitko i nije obradovao.

Tako je počeo brižan život mame Marije i njene četiri male sirotice. Tu njihovu žalost nastojali su ublažiti svojom brigom i ljubavlju dida Ivan Kujundžić i majka Matija. Tonin stric Stipan je veoma volio svog brata Iliju i zato je s velikom ljubavlju prihvatio njegove male sirotice.

U jesen 1920. god. dida Ivan je pravedno podijelio zemlju nasljednicima i udova Marija je sa svojim malim kćerima odselila u Tavankut, gdje je uzela pod arendu 20 lanaca zemlje i salaš svog rođaka Jaše Mačkovića.

Tona je tri razreda osnovne škole završila u "staroj školi" u Tavankutu, ali se 1924. god. mama sa svojim kćerima preselila u Suboticu u svoju kuću (danas Gajeva ul. br. 26). Tada je Tona 4. razred osnovne škole i prvi razred građanske škole završila kod časnih sestara "Naše Gospe". Škola je bila na Zrinskom trgu br. 22 (danas Trg oktobarske revolucije br 22 - Osnovna škola "Jovan Jovanović Zmaj") u Subotici.

Premda je dobro učila, mala Tona nije nastavila školovanje jer mama nije željela imati "gospoju", nego je nastavila učiti zanat vezilje. Učila je bijeli, svileni i zlatni vez. Ostale tri sestre su otišle među redovnice i posvetile su se redovničkom životu u službi narodu i Crkvi. Živa je samo još s. Anđelina (Jelena).

Tona Kujundžić se od najranije mladosti uključila u društveni život katoličkih organizacija svoga vremena. Od prvog razreda građanske škole bila je članica "Marijine kongregacije"; 1931. god. postala je članica Križarskog sestrinstva "Bunjevka" u Subotici, gdje je 1935. god. postala je predsjednicom i na toj dužnosti je ostala do rata 1941. godine.

To je bio najplodniji period rada Tone Kujundžić. Ona je bila duša čitavog društvenog i duhovnog života u toj organizaciji. Organizirala je redovite sastanke i pov-

remene tečajeve križarica. Održala je niz predavanja. Ako je nešto trebalo učiniti i organizirati, uvijek se moglo računati na njezinu pomoć.

U najvećem radnom poletu 1937. god. se razboljela od najtežeg oblika bolesti reumatizma. Ta bolest se sve više pogoršavala i uz velike boli i patnje traje sve do danas.

Kad se razboljela, župnik i generalni vikar Blaško Rajić je želio malo ohrabriti bolesnicu. Kazao joj je: "Ti moraš živjeti da budeš drugima za primjer".

Duhovnik im je bio vlč. Andrija Mulion, biskupov tajnik.

Poslije drugog svjetskog rata, u doba obaveznog otkupa žita 1949. godine, zajedno s mamom, Tona je zbog 17 metara žita pretrpjela sve nevolje konfiskacije zemlje i kuće i zatvor pa je tako sasvim onemogućena u svom društvenom i kulturnom radu.

Kad je pokrenut list "Bačko klasje" (1978.) i kalendar Subotička Danica (1984.), Tona Kujundžić se uključila svojom suradnjom i objavila je niz pjesama.

U Subotici je 1986. god. svečano proslavljena 300. obljetnica seobe veće grupe Hrvata Bunjevaca u Bačku. Tona Kujundžić se uključila u rad Organizacionog odbora te proslave. Također je aktivni član Književnog kluba "Miroslav" pri Institutu "Ivan Antunović" u Subotici.

Uz naše želje za njezino zdravlje želimo naglasiti da je Tona Kujundžić zaslužila veliko priznanje i iskrenu zahvalnost za sve što je učinila svome narodu na korist i Bogu na čast.

Bela Gabrić

Piše: Stjepan Beretić

900 GODINA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

Zagrebačka biskupija - Bačka nadbiskupija

O povezanosti Zagrebačke biskupije i Kaločko - Bačke nadbiskupije govori i činjenica da je Zagrebačka biskupija u početku bila sufraganska biskupija Ostrogonske nadbiskupije, a od 1181. godine pak Kaločke. Neki crkveni povjesničari su mišljenja da je Zagrebačka biskupija odmah podvrgnuta Kaločkoj crkvenoj pokrajini. Zagrebačka biskupija će ostati sufraganska biskupija Kaločko - Bačkoj nadbiskupiji sve do svoga prvoga nadbiskupa, Jurja Haulika, Slovaka iz Trnave, čijim je nastojanjem i zaslugama Zagrebačka biskupija podignuta na čast nadbiskupije, pa je tako Zagreb postao sjedištem nove, hrvatske crkvene pokrajine. Bilo je to 11. prosinca 1852. godine. Na čelu Zagrebačke biskupije stajao je od 1837. do 1869. Godine 1856. postao je i kardinalom Svete Rimske Crkve. Kardinal Haulik tako spada među najzaslužnije zagrebačke biskupe. Naravno, ne samo zbog svojih zasluga oko osamostaljenja Zagrebačke nadbiskupije, nego i zbog svojih velikih zasluga za hrvatski narod na kulturnom planu. Bio je i banski namjesnik. Za njegova je banovanja hrvatski jezik postao službenim jezikom u uredima i u školama Hrvatske, osnovana je Matica hrvatska, utemeljio je Učiteljsku školu u Zagrebu, doveo je časne sestre milosrdnice u Zagreb. Hrvatsko književno društvo svetoga Jeronima također je njegovo djelo. Njegovom se zaslugom hrvatski propovijeda i u gradu i na selu. Osnovan je i Narodni muzej, Gospodarsko društvo. On je u Zagrebu pokrenuo "Katolički list" koji će izlaziti sve do 1945. godine. Sve što je učinio za Zagreb naišlo je na veliki odjek i u Kaločko - Bačkoj nadbiskupiji ako ne u isto vrijeme, a ono krajem 19. stoljeća. U Bačkoj je u to vrijeme poznato djelovanje biskupa Ivana Antunovića. On nije bio usamljen. S njime su suraivali mnogi svećenici i laici diljem Bačke. Poznato je, na primjer, da je bački župnik i dekan Balogh György pratio svetojeronimska izdanja i u svemu podupirao rad biskupa Ivana Antunovića. U to se vrijeme ostvarivala lijepa suradnja svećenika Đakovačko - Srijemske biskupije i Kaločko - Bačke nadbiskupije.

Posve je sigurno da je Zagrebačka biskupija, ako ne od svoga osnutka, a ono bar od 1181. do 1852. bila u Kaločko - Bačkoj crkvenoj pokrajini. Sudeći po primjeru bačkoga župnika, lako se može zaključiti, od kolikog je značaja bila ta činjenica za hrvatski narod u Bačkoj.

Proslava 900. obljetnice Zagrebačke biskupije

Prigodom središnje proslave 900. obljetnice Zagrebačke biskupije, 10. rujna 1994. godine Zagreb je pohodio Sveti otac Ivan Pavao II. Za tu je zgodu u Zagreb otputovalo autobusima, vlakovima, zrakoplovima, brodom, osobnim kolima oko milijun hodočasnika. Sveti otac je u nedjelju, 11. rujna 1994. godine s hrvatskim nadbiskupima, biskupima i svećenicima, s brojnim crkvenim dostojanstvenicima iz cijeloga svijeta koncelebrirao u Zagrebu na hipodromu svečanu svetu misu pred tako velikim mnoštvom. Osim subotičkog biskupa mons. Jánoša Pénzesa,

sa Svetim ocem i s 1400 svećenika je koncelebriralo i nekoliko svećenika Subotičke biskupije. Na svetoj misi je sudjelovalo i više stotina vjernika Subotičke biskupije.

Nasljednik biskupa Duha, kardinal Kuharić pozdravio je Papu

U svom pozdravu na hipodromu na početku svete mise između ostaloga rekao je kardinal Kuharić: "Ti si Krist" (Mk 8,29)! Tim riječima Evandjelja današnje liturgije, Petar, u ime svoje i u ime apostolskog zbora, javno ispovijeda svoju vjeru u Isusa, Sina Božjega.

Istu ispovijest vjere Petrov nasljednik obnavlja danas zajedno sa svojom braćom ove starodrevne i slavne Crkve zagrebačke na svečani i radosni dan kad se slavi 900. obljetnica njezina ustanovljenja. U otajstvu zajedništva svetaca, ujedinjeni su u ovom slavlju vjernici današnjice s pokoljenjima koja su im prethodila. Danas se sjećamo početaka kršćanstva u ovoj zemlji, ne samo zato što smo potaknuti razumljivim osjećajima ljubavi prema vlastitim korijenima, nego poglavito radi toga da zahvalimo Duhu Božjem, koji je tijekom 900 godina stalno krijepio ovu Crkvu i dao da bude živi znak ljubavi nebeskog Oca u hrvatskoj zemlji.

Ti si Krist! Tu su ispovijest vjere među slavenskim narodima, prvi izgovorili Hrvati. Nastanivši se u ovom kraju u prvoj polovici 7. stoljeća, susreli su se s kršćanstvom, koje je u to vrijeme cvjetalo u Panoniji i Dalmaciji. Prvi dodir između Svete Stolice i hrvatskog naroda dogodio se prije više od 13 stoljeća, kad je papa Ivan IV., porijeklom iz Dalmacije, poslao u ove krajeve opata Martina. Djelo evangelizacije nastavilo se preko misionara koji su došli iz Rima. Ono se u slijedećim stoljećima obogatilo plodovima proizašlim iz djelovanja svete braće Ćirila i Metoda. Dvojica slavenskih apostola doista su značajno utjecali na vjerski i kulturni razvoj cijelog Balkanskog poluotoka. Njihovo je djelovanje ostavilo duboke tragove u liturgiji i jeziku nekih krajeva Hrvatske, u kojima se još prije nekoliko godina staroslavenskim jezikom slavila rimska liturgija.

Ti si Krist! Zagrebačka je Crkva naslijedila vjeru starokršćanske baštine kontinentalne Hrvatske. To svjedoče brojni sveci: Kvirin, sisački biskup, sveti Euzebije i Polion, čitač iz Vinkovaca. Njima se pridružuju sveci iz dalmatinskih i istarskih krajeva: sveti Venancije i Dujam iz Solina, te sveti Mavro iz Poreča.

Iz tih korijena rasla je kroz devet stoljeća duhovna zgrada zagrebačke katoličke zajednice uklopivši se u zajedništvo lokalnih crkava.

Kako ne zahvaliti Bogu za sve to? Kako mu ne zahvaliti za činjenicu da je većina Hrvata stalno vjerna Rimu i da su zbog toga bili sposobni suprotstaviti se tolikim poteškoćama i nadvladati ih?

(nastavit će se)

POZDRAV NOVOM LISTU

Uz srdačan pozdrav i zahvalnost cijenjenom Uredništvu, prilažem i svoj skromni dopis da se u listu uz sve ostale članke ljubitelja našeg Roda, nađe i riječ osamljenih, starih, bolesnih i napuštenih. Uredništvu želim puno sreće i uspjeha u radu za naš narod. Budite sljedbenici naših slavni predaka.

ZVONIK JE SAM, ALI JE UZVIŠEN

U jednu svoju bilježnicu zapisala sam riječi jedne osamljenice: "Samoća, ma kako da je teška i tužna, lijepa je i korisna ako je posvećena dragom Bogu... Zvonik je sam, ali uzvišen". Ove riječi ponukale su me da za naš "Zvonik" napišem par misli.

Da, zvonik je sam, ali uzvišen visoko iznad naših krovova, iznad putova kojima prolazimo, iznad širokih njiva, rijeka i šuma, a na vrhu zvonika je KRIŽ, kao putokaz u vječnost. Sam je zvonik, ali okružen nama sa sviju strana. On odolijeva prošlosti, izdržava sadašnjost i priprema nas da, podnoseći sve tegobe i nevolje života, s ljubavlju započnemo sretnu budućnost vječnog života. Križ na vrhu zvonika podsjeća nas: "U križu je spasenje. Isus Krist noseći svoj križ pobijedio je smrt i osigurao je vječni život svima onima koji ga slijede".

Samoća je teška i tužna, ali mi svojom dobrotom možemo ublažiti teret osamljenicima. Posjetom, stiskom ruke, slušanjem, lijepom rječju, prigodnim darom... razveselimo ih za Božić. To će i Isusa najviše obradovati, jer njemu su na srcu upravo oni. To će i nas učiniti sretnim. Mali Isus će nas blagosloviti i dati nam svoj mir. No, ne činimo dobra djela samo za Božić. Nek to bude svjedočanstvo naše kršćanske ljubavi u sve dane našega života.

U ime svih osamljenih, bolesnih, starih i nemoćnih želim čestit Božić i sretnu Novu godinu s riječima: "Slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji".

Ana Šarčević, Subotica

IZ PISMA ZRENJANINSKOG BISKUPA

Dragi velečasni Andrija! Veoma mi je drago što je izišao iz tiska prvi broj katoličkog lista "Zvonik"...: Sadržajno mi se dopada. Nadam se da ćete moći puno učiniti na produbljanju vjerskog života i povezivanju vjerskih zajednica; biti faktor zajedništva, a to je tako važno u ovo naše vrijeme! ... Imajte puno požrtvornosti i ustrajnosti, drugačije ne ide... Koristim ovu priliku da zaželim blagoslovljene blagdane: Sretan Božić, sretnu i milostima bogatu novu 1995. godinu Tebi lično i svim suradnicima lista.

Huzsvár László, biskup u Zrenjaninu

NAGRADNA IGRA ZA DJECU I MLADE

Draga djeco i mladi! Prigodom Božića - našeg najradosnijeg blagdana postavljamo vam jedno nagradno pitanje. Ako točno odgovorite na postavljeno pitanje možete postati dobitnik jedne od pet prigodnih božićnih nagrada. Izvlačenje nagrada bit će u prostorijama našeg Uredništva, 11. siječnja 1995. godine.

Evo pitanja:

KAKO SU SE, PREMA PREDAJI, ZVALI MUDRACI S ISTOKA I KOJE SU DAROVE DALI ISUSU KAD SU GA POHODLI U BETLEHEMU?

Svoje točne odgovore pošaljite što prije, a najkasnije do 10.01.1995. godine na adresu: UREDNIŠTVO "ZVONIKA", Ivana Milutinovića 52, 24000 SUBOTICA.

Svima želimo **SRETAN BOŽIĆ I BLAGOSLOVLJENU NOVU 1995. GODINU**, te puno sreće u našoj nagradnoj igri!

Uredništvo

Iz tiska je izišla **NOVA SUBOTIČKA DANICA**, naš kalendar za 1995. godinu. možete je nabaviti u svojim Župnim uredima ili naručiti na adresu uredništva "ZVONIKA". kupite **DANICU** - nećete se pokajati! naša "DANICA" piše o svemu što vas zanima. Ove godine na koricama i **GRB GRADA SUBOTICE**

POZIV NA SURADNJU

Najsrdajnije pozivamo na suradnju sve svećenike, redovnike i redovnice i sve vjernike laike. Očekujemo vijesti iz vaših župa, iz vaših zajednica, iz svih područja vašeg vjerskog života.

Prilog za ZVONIK poslati najkasnije do 15. u mjesecu.

Priloge za NOVU SUBOTIČKU DANICU poslati najkasnije do 1. svibnja 1995. godine.

ČITAJTE I PROPAGIRAJTE NAŠA IZDANJA.

Čitanje naših izdanja pomoći će vaš rast u vjeri, nadi i ljubavi. Propagiranjem naših izdanja pomažete našu izdavačku djelatnost i postajete "apostol" katoličkog tiska.

Nećemo odbiti ni Vašu novčanu pomoć. Dapače, ona će nam pomoći da možemo proširiti našu izdavačku djelatnost i omogućiti da naša izdanja budu ljepša i bogatija.

HVALA NA SVAKOJ POMOĆI I SURADNJI!

U PRIPREMI JE MOLITVENIK "SLAVA BOŽJA". O tom više informacija u slijedećem broju našeg "Zvonika".

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/24-740. Glavni i odgovorni urednik: **Andrija Anišić**; zamjenik glavnog i odgovornog urednika: **Franjo Ivanković**; tehnički urednik: **mr Ervin Čeliković**; lektor i korektor: **Katarina Čeliković**; božićne vinjete: **Cecilija Milanković**. Uredničko vijeće: **Josip Anišić, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Antun Miloš, Josip Pekanović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, Branko Vaci i Marko Vukov**. Tiraž: 3000. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994.